

**omgevingsdienst
HAAGLANDEN**

Jaarstukken 2023

Inhoudsopgave

1	Aanbieding.....	4
1.1	Inleiding.....	4
1.2	Leeswijzer	4
2	Jaarrekening in één oogopslag	5
2.1	Algemeen	5
2.2	Jaarrekeningresultaat	5
2.3	Vermogenspositie	6
2.4	Wet normering topinkomens.....	6
3	Jaarverslag	7
3.1	Realisatie programma's	7
3.2	Programma Toetsing en Vergunningverlening	7
3.3	Programma Toezicht en Handhaving	10
3.4	Uitvoeringsbeleid en kwaliteitscriteria VTH.....	12
3.5	Klanttevredenheidsonderzoek	13
3.5.1	KTO T&V.....	13
3.5.2	KTO T&H	14
4	Paragrafen	15
4.1	Weerstandvermogen en risicobeheersing	15
4.1.1	Weerstandscapaciteit	15
4.1.2	Risicoanalyse	16
4.1.3	Ratio	16
4.1.4	Kengetallen weerstandvermogen en risicobeheer	17
4.2	Financiering	17
4.2.1	Schatkistbankieren.....	17
4.2.2	Kasgeldlimiet en de renterisiconorm	17
4.2.3	Kredieten	18
4.3	Bedrijfsvoering	18
4.3.1	Personeel en organisatie	18
4.3.2	Inclusie	18
4.3.3	Duurzaamheid.....	18
4.3.4	Informatisering en automatisering	20
4.3.5	Informatiebeveiliging en AVG	20
4.3.6	Verbetering werkprocessen.....	20
4.3.7	Afwijkingen rechtmatigheidsverantwoording.....	20
4.4	Openbaarheid	20
4.5	Onderhoud kapitaalgoederen	21
5	Jaarrekening.....	22
5.1	Programmaverantwoording.....	22
5.1.1	Toelichting programma's	22
5.1.2	Programma Toetsing en Vergunningverlening	22
5.1.3	Programma Toezicht en Handhaving	23
5.1.4	Overhead	23
5.1.5	Onvoorzien.....	23
5.1.6	Algemene dekkingsmiddelen	23
5.1.6.1	Deelnemersbijdragen	23
5.1.6.2	Additionele projecten	24
5.1.6.3	Overige opbrengsten	25
5.1.7	Heffing Vpb	25
5.1.8	Mutaties reserves.....	25
5.2	Overzicht incidentele lasten en baten	26

6	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	28
6.1	Wet- en regelgeving	28
6.2	Algemene waarderingsgrondslagen	28
6.3	Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording	28
6.4	Activa	29
6.4.1	Materiële vaste activa	29
6.4.2	Vlottende activa	29
6.5	Passiva	29
6.5.1	Eigen vermogen	29
6.5.2	Voorzieningen	29
6.5.3	Vlottende passiva	30
7	Balans en toelichting	31
7.1	Balans	31
7.2	Toelichting op de balans	31
7.2.1	Vaste activa	31
7.2.2	Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	32
7.2.3	Liquide middelen	32
7.2.4	Overlopende activa	33
7.2.5	Voorzieningen	33
7.2.6	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	34
7.2.7	Overlopende passiva	34
7.3	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	35
8	Rechtmatigheidsverantwoording	36
9	Besluit Algemeen Bestuur	37
10	Bijlagen	38
10.1	Exploitatierkening	38
10.2	Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld	39
10.3	BBV-informatie	41
10.4	Wet normering topinkomens	43
10.5	Kwantitatieve verantwoording realisatie programma's	45
10.5.1	Programma T&V	45
10.5.1.1	Milieu-inrichtingen	45
10.5.1.2	Bodem & Ondergrond	45
10.5.1.3	Natuurbescherming	46
10.5.1.4	Milieu & RO	47
10.5.1.5	Overige taken	48
10.5.1.6	Kritische Prestatie Indicatoren T&V	50
10.5.2	Programma T&H	53
10.5.2.1	Toezicht	53
10.5.2.2	Overlast	54
10.5.2.3	Duurzaamheid	55
10.5.2.4	Handhaving	56
10.5.2.5	Overige taken	56
10.5.2.6	Totaalbeeld	56
10.5.2.7	Kritische Prestatie Indicatoren T&H	56
10.6	Raming en realisatie werkplan T&V	58
10.7	Raming en realisatie werkplan T&H	59
10.8	Totaalbeeld raming en realisatie werkplannen in aantallen en uren	59
11	SiSa-bijlage	60
12	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	61
13	Begrippen- en afkortingenlijst	62

1 Aanbieding

1.1 Inleiding

Het afgelopen jaar was een bijzonder jaar door de komst van de Omgevingswet en dus het jaar waarin we ons hebben voorbereid op die wet. Dit deden we door het aanpassen van onze systemen, het uitgebreid testen daarvan en het opleiden van alle medewerkers. Naast het werk in eigen huis hebben we intensief samengewerkt met onze deelnemers om van beide kanten klaar te zijn voor de Omgevingswet. Tegelijkertijd is ons reguliere werk door blijven gaan. Zo waren er nog meer vernieuwingen op het gebied van de bodemtaken en zijn we doorgegaan met ons bodemplatform om gezamenlijk werk te maken van de uitdagingen en veranderingen in de bodemwereld. Ook de stijging van het aantal Natuurbeschermingszaken blijft een uitdaging om bij te houden. Met elkaar is er hard gewerkt om onze afspraken na te komen en bij te dragen aan een samenleving die gezond, veilig en duurzaam is. Ik kan zeggen dat dit in 2023 goed is gelukt, met ruim 23.000 behandelde zaken en meer geleverde uren dan we ooit hebben gedaan.

Dit jaar is het Koersplan 2024 – 2028 opgesteld. Mede dankzij de input van alle deelnemers is er een gedragen beeld ontstaan over de richting en de koers voor onze mooie omgevingsdienst. We willen namelijk die vertrouwde partner zijn voor onze deelnemers die ook meegaat met zijn tijd en in kan spelen op de uitdagingen van nu en de toekomst. Langs vijf thema's zijn we begonnen met de realisatie van het Koersplan. Daarnaast sluiten we ook aan bij het Interbestuurlijk Programma VTH-stelsel (kortweg IBP) waarmee gestreefd wordt naar meer robuuste omgevingsdiensten. Onze betrokkenheid bij dit programma is in 2023 intensief te noemen. We leveren een forse bijdrage aan pijler 4 'kennis en expertise' met onder andere een vanuit ODH vertegenwoordigde projectleider en we denken mee bij de andere programma's van het IBP. De samenwerking in Zuid-Holland draagt bij aan een robuuste uitvoering van het VTH-stelsel in heel Zuid-Holland.

De jaarrekening 2023 sluit met een batig saldo van € 897.000. Door incidentele meevallers is in 2023 voor ruim € 627.000 meer baten ontvangen (waaronder € 350.000 rentebaten en € 277.000 aan overige vergoedingen waaronder detachingsvergoedingen personeel, uitkeringen UWV etc.). Deze opbrengsten waren niet meegenomen in de begroting. De lasten zijn in 2023 ca. € 270.000 lager uitgevallen (waaronder € 599.300 minder personele lasten en € 329.700 hogere materiële lasten (indirecte kosten)).

Verder zijn er meer uren gemaakt dan begroot. Op basis van de nacalculatiemethode worden de meer gemaakte uren doorbelast aan de deelnemers waardoor per saldo bijna € 200.000 meer opbrengst wordt gegenereerd. Deze opbrengst wordt via de balans met de deelnemers afgerekend.

Afrondend: 2023 was een vol en uitdagend jaar waarin we veel hebben opgepakt. Niet alleen de uitvoeringen van programma's, maar ook de invoering van de Omgevingswet, onze bijdragen aan het IBP, de Zuid-Hollandse samenwerking en het maken van het nieuwe Koersplan. Ik kijk met gepaste trots terug op 2023 en de resultaten die we geboekt hebben. En ik eindig dan ook met zeer welgemeende dank aan iedereen die daar een bijdrage aan heeft geleverd.

Mr. Christiaan van der Kamp
Directeur Omgevingsdienst Haaglanden

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 vindt u een samenvatting van de financiële verantwoording van de jaarrekening. In hoofdstuk 3 is het jaarverslag opgenomen en hoofdstuk 4 behandelt de paragrafen. Hoofdstuk 5 behandelt de jaarrekening en in hoofdstuk 6 zijn de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling opgenomen. In hoofdstuk 7 is de balans met toelichting opgenomen, waarna in hoofdstuk 8 het besluit van het Algemeen Bestuur is opgenomen. De bijlagen zijn in hoofdstuk 9 opgenomen, waarna in hoofdstuk 10 de Sisa-bijlage en in hoofdstuk 11 de controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen. De jaarrekening wordt afgesloten met een begrippen- en afkortingenlijst.

2 Jaarrekening in één oogopslag

2.1 Algemeen

Dit hoofdstuk geeft voor de programma's Toetsing en Vergunningverlening (T&V) en Toezicht en Handhaving (T&H) de realisatie op de begroting 2023 weer. In paragraaf 2.2 wordt het jaarrekeningresultaat op programmaniveau weergegeven en in paragraaf 2.3 wordt de verkorte balans van de ODH weergegeven om inzicht te geven in de vermogenspositie.

2.2 Jaarrekeningresultaat

Tabel 1 Programmaverantwoording

Totaal laten en baten per programma	Realisatie 2022	Begroting primitief	Wijziging VJN	Wijziging NJN	Administratieve wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
1. Toetsing en Vergunningverlening	10.539.586	8.190.800	423.200	341.800	2.784.900	11.740.700	11.103.989
2. Toezicht en Handhaving	7.013.858	7.037.700	457.500	110.700	3.481.600	11.087.500	8.272.425
Totaal lasten programma's	17.553.444	15.228.500	880.700	452.500	6.266.500	22.828.200	19.376.414
3. Algemene dekkingsmiddelen	-29.593.003	-25.720.100	-1.388.600	-329.500	-7.510.900	-34.949.100	-32.847.942
4. Overhead	10.912.102	10.256.000	1.329.100	-123.000	1.244.400	12.706.500	13.207.554
5. Heffing Vpb	0	0	0	0	0	0	0
6. Onvoorzien	0	47.400	300	0	0	47.700	0
Saldo van baten en lasten	-1.127.457	-188.200	821.500	0	0	633.300	-263.974
7. Mutaties reserves	-334.098	188.200	-821.500	0	0	-633.300	-633.280
Mutatie reserves	-334.098	188.200	-821.500	0	0	-633.300	-633.280
Gerealiseerd resultaat	-1.461.555	0	0	0	0	0	-897.254

Resultaatbestemming

De jaarrekening 2023 sluit met een positief rekeningresultaat van € 897.254.

Voorgesteld wordt het rekeningresultaat 2023 van € 897.254 te bestemmen voor:

1. Nacalculatie 2023	€	-/- 198.046
2. Dekking verhoging deelnemersbijdrage 2024 (als gevolg van indexering)	€	307.600
3. Project 'Digitaal ordenen documenten'	€	100.000
4. Te storten in de bestemmingsreserve Organisatieontwikkelingskosten & Uitvoering Koersplan 2024-2028	€	687.700
Totaal	€	897.254

Het bedrag van de nacalculatie van € -/- 198.046 wordt overeenkomstig het besluit van het AB van 26 juni 2019 collectief met de deelnemers afgerekend op basis van het werkelijk aantal bestede uren en het werkelijk uurtarief per deelnemer. Het betreft hier het verschil tussen voor- en nacalculatie op basis van de werkelijk gerealiseerde productie die via de methodiek nacalculatie wordt doorgeschoven naar 2024 dan wel wordt afgerekend (zie tabel 13).

De ODH zet zich extra in op informatievoorziening en datahuishouding welke in samenhang met onze expertise fundamenteel wordt voor de positie van ODH richting provincie en gemeenten. Om het kenniscentrum op het gebied van een veilige, duurzame en gezonde fysieke leefomgeving te kunnen blijven moet ODH investeren. Hiervoor willen we een deel van het jaarresultaat over 2023 reserveren ter dekking van incidentele uitgaven voor organisatie ontwikkeling en het nog vast te stellen uitvoeringsplan Koersplan 2024-2028.

2.3 Vermogenspositie

Tabel 2 Verkorte balans

Activa	31-12-2023	31-12-2022	Passiva	31-12-2023	31-12-2022
Vaste activa	749.902	998.107	Eigen vermogen	2.653.782	2.952.965
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.	9.828.508	8.610.648	Voorzieningen	1.499.146	906.708
Liquide middelen	521.922	5.920	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	4.287.645	3.025.085
Overlopende activa	1.193.466	594.398	Overlopende passiva	3.853.225	3.324.315
TOTAAL ACTIVA	12.293.798	10.209.073	TOTAAL PASSIVA	12.293.798	10.209.073

De post vaste activa geeft de stand van de investeringen in materiële vaste activa na afschrijvingen weer die ten laste zijn gebracht van de door het AB beschikbaar gestelde kredieten voor ICT en voor Huisvesting en inventaris.

Van de vanaf 2017 beschikbaar gestelde kredieten voor de vervanging van ICT-investeringen was ultimo 2023 nog een restantkrediet van € 2.431.300 beschikbaar. Ultimo 2023 was voor Huisvesting en inventaris nog een restantkrediet van € 361.700 beschikbaar.

Voor een overzicht van de kredieten en de uitgaven in 2023 wordt verwezen naar tabel 9 bij paragraaf 4.5.

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar bestaan met name uit de eind 2023 gefactureerde deelnemersbijdragen over 2024 en de rekeningcourant Schatkistbankieren. De liquide middelen betreft het saldo dat ultimo van het jaar aan banksaldi beschikbaar was. De in de overlopende activa opgenomen posten hebben betrekking op kosten die in 2023 zijn betaald, maar die betrekking hebben op 2024 alsmede nog te ontvangen bijdragen in de additionele projectkosten.

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het rekeningresultaat voor bestemming.

De voorzieningen bestaan uit het saldo van de voorziening werkloosheidsuitkeringen. De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar bestaan voornamelijk uit nog af te dragen BTW, loonheffing, sociale premies en pensioenpremies.

De overlopende passiva bestaan uit de over het eerste halfjaar van 2024 bij de deelnemers in rekening gebrachte voorschotbijdragen, de gefactureerde dwangsommen, de verrekening met de deelnemers op basis van nacalculatie en uit nog te nog te ontvangen facturen van in 2023 geleverde goederen en diensten.

Meer gedetailleerde informatie is opgenomen onder 7.1 Balans.

2.4 Wet normering topinkomens

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de ODH. Het voor de ODH toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (het algemene bezoldigingsmaximum).

Het WNT-maximum voor de leden van het AB bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband.

De ODH heeft in 2023 geen topfunctionarissen en leden en voorzitters van interne toezichthoudende organen, waarvan de bezoldiging boven het bezoldigingsmaximum uitkomt.

In bijlage 10.4 is de verantwoording van de ODH op grond van de WNT opgenomen.

3 Jaarverslag

3.1 Realisatie programma's

Jaarlijks wordt per deelnemer een werkplan opgesteld als basis voor de uitvoering van vergunningverlening¹, toezicht² en handhavingstaken (VTH-taken). De taken zijn in 2023 grotendeels uitgevoerd volgens deze werkplannen. Er wordt zaakgericht gewerkt, ondersteund door digitale processen en op basis van de bestuurlijk vastgestelde PDC³ van de omgevingsdiensten in Zuid-Holland. Op de VTH-taken zijn de kwaliteitscriteria van de Wabo van toepassing en de kaders die worden gesteld in de wet VTH.

Financiering vindt plaats op basis van output, dat wil zeggen aan de hand van de per opdrachtgever te leveren producten en diensten. De deelnemersbijdrage is op basis van voorcalculatie vastgesteld. Verantwoording over 2023 vindt conform de bestuurlijke afspraak via nacalculatie op basis van het aantal gerealiseerde uren.

Het werkaanbod is voor een belangrijk deel vraag gestuurd en daardoor deels afhankelijk van externe ontwikkelingen en factoren. Het gaat dan vooral om vergunningaanvragen, meldingen, klachten en toezichtresultaten die leiden tot verder toezicht en/of handhaving. In de diverse ambtelijke voortgangsrapportages (juni en september) en de jaarrapportage is aan de deelnemers uitgebreid gerapporteerd over de voortgang en de uitgevoerde werkzaamheden per deelnemer.

Indien de daadwerkelijke kentallen (in uren) lopende een uitvoeringsjaar significant afwijken van de kentallen (in uren) van de begroting, wordt hierover tussentijds per deelnemer (ambtelijk) gerapporteerd. Deze afwijkingen worden in de Voorjaars- of Najaarsnota gerapporteerd indien ook sprake is van een effect op de totale deelnemersbijdrage. De kwantitatieve verantwoording (aantallen) is opgenomen in bijlage 9.5 en vindt plaats op basis van de registratie van werkzaamheden in het zaakstelsel.

3.2 Programma Toetsing en Vergunningverlening

Het programma T&V bestaat uit de volgende clusters (werkvelden):

- Milieu-inrichtingen (inclusief asbestsloop)
- Bodem & Ondergrond (bodemkwaliteit, grondwater, ontgronding, PMV)
- Natuurbescherming
- Milieu & RO (lucht, geluid, externe veiligheid, MER)
- Overige taken

In grafiek 1 is een grafische weergave opgenomen van de percentuele verdeling van het aantal zaken en het werkvolume per werkveld. In de grafiek is te zien dat het werkveld Milieu-inrichtingen als gevolg van de (asbest)slooppmeldingen een groot aantal zaken omvat. Omdat deze (asbest)slooppmeldingen een relatief laag werkvolume kennen, ligt het volume-aandeel van Milieu-inrichtingen een stuk minder hoog. Omgekeerd bestaan de "overige taken" vooral uit een werkvolume (uren) zonder dat daaraan aantallen zijn verbonden en is het volume (uren) per zaak voor natuur hoger relatief hoog.

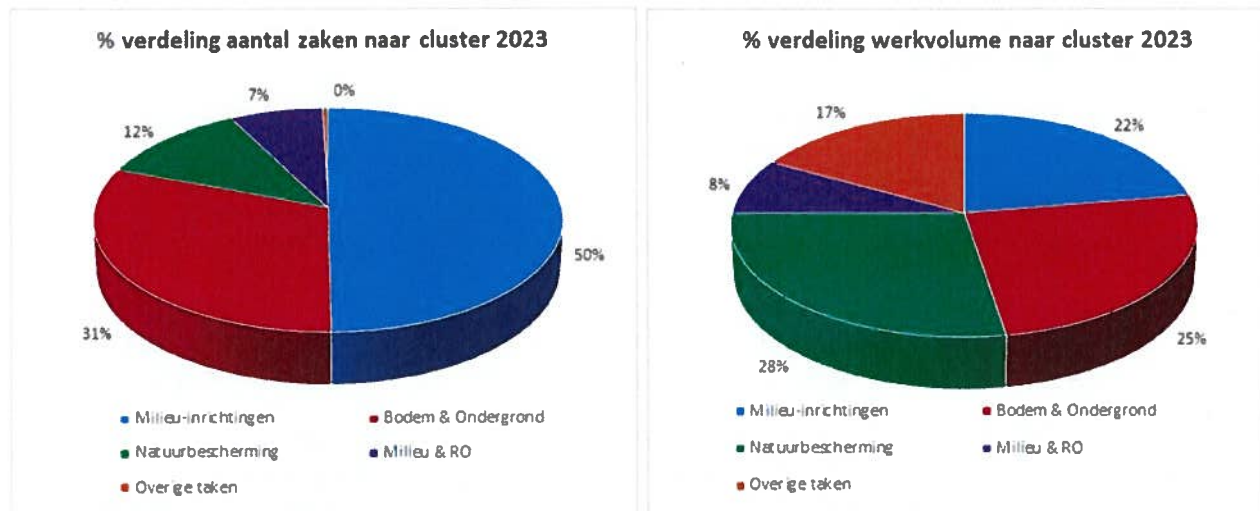
De taken zijn op hoofdlijn uitgevoerd conform de werkplannen van de individuele gemeentelijke deelnemers. Voor de provincie is sprake geweest van een intensivering ten opzichte van het werkplan 2023. Het gaat daarbij om de reguliere wettelijke taakuitvoering (meldingen, toetsingen, vergunningen en beschikkingen) en de opgedragen taken ter ondersteuning van bijvoorbeeld planontwikkeling of MER-procedures. Daarnaast zijn met name op het gebied van bodem, externe veiligheid en geluid op reguliere basis adviestaken verricht voor verschillende opdrachtgevers. Verder zijn veranderingen in regelgeving opgepakt en geïmplementeerd, zoals ontwikkelingen op het vlak van natuurreguleering en de implementatie van de Omgevingswet

¹ Onder "vergunningverlening" wordt tevens begrepen de taken op het gebied van toetsing en advisering

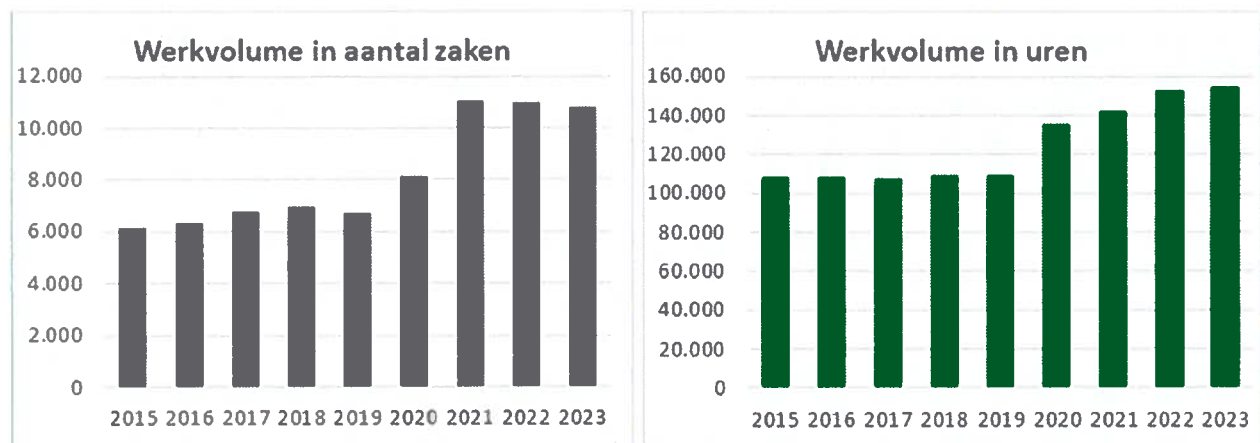
² Onder "toezicht" wordt tevens begrepen het behandelen van overlastmeldingen

³ Producten- en Diensten Catalogus Omgevingsdiensten Zuid-Holland, versie 1.0 d.d. 9 september 2013

Grafiek 1 Procentuele verdeling naar cluster op basis van gerealiseerde aantallen en gerealiseerd werkvolume

Grafiek 2 Werkvolume in aantal gerealiseerde aantal zaken en uren (2015-2022)

Het gerealiseerde aantal zaken is vanaf 2021 beduidend hoger dan de daarvoor liggende jaren. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de taakuitbreiding op (asbest)slopmeldingen en de toegenomen inzet op natuurbescherming. Lopende 2023 is de raming naar boven bijgesteld omdat sprake bleek van een noodzakelijke intensivering voor natuurbescherming en de waterwet voor de provincie Zuid-Holland. Het totaal aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&V is wat lager dan de bijgestelde raming voor 2023. Dit zit vooral in een lager aantal toetsingen (bodem, lucht, geluid, EV). Fluctuaties in vraag als gevolg van externe factoren doen zich overigens elk jaar voor en zijn van invloed op het werkaanbod.

Het gerealiseerde werkvolume (aantal uren) is in 2023 evenals in 2022 hoger geweest dan in voorgaande jaren. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het werkveld milieu-inrichtingen, natuurbescherming en de overige taken (waaronder de implementatie van de Omgevingswet). In § 10.5.1 is een toelichting per cluster opgenomen. Het totaal aantal gerealiseerde uren binnen het programma T&V ligt boven de (bijgestelde) raming.

Voor natuurbescherming is 2023 (evenals 2021 en 2022) een intensief jaar geweest. Zowel voor gebiedsbescherming (waaronder stikstof) als voor soortenbescherming is in 2023 sprake geweest van een substantiële intensivering. Voor stikstof is al enkele jaren sprake van diverse complicerende ontwikkelingen zoals het vervallen van de bouwvrijstelling en het via rechtszaken aanscherpen van juridische kaders voor de vergunningverlening. Op het vlak van de soortenbescherming wordt de afhandeling van aanvragen bemoeilijkt door de strikte regelgeving, het detailniveau van de te beoordelen aanvragen en de kwaliteit van de aanvragen, onderliggende ecologische onderzoeken en onderbouwingen. In samenwerking met de provincie worden oplossingen onderzocht om hierin verbetering te brengen. Ook voor de Waterwet was 2023 een intensief jaar. Dit is onder andere het gevolg van het doorvoeren van aardgasloze energievoorzieningen voor woningen, kantoren en bedrijven en de grootschalige aanpak van de drinkwatervoorzieningen door Dunea.

Voor gemeenten is in 2023 de nodige inzet gepleegd voor het actualiseren van milieuvergunningen. Voor de glastuinbouwgemeenten is in 2023 een groot aantal maatwerkbesluiten verleend voor het in de bodem lozen van brijn afkomstig van glastuinbouwbedrijven.

Op het gebied van bodem was er bijzondere aandacht voor de warme overdracht van bodemtaken in het kader van de Omgevingswet. Ook in 2023 is het bodemplatform Haaglanden gecontinueerd en komen betrokken bodemambtenaren van de Haaglanden gemeenten, de ODH en de provincie drie tot vier keer per jaar samen. Het doel van het bodemplatform is kennisuitwisseling en kennisdelen op bodemgebied in Haaglanden, samen kijken naar uitdagingen en veranderingen in het bodemwerkveld en onderzoeken of gezamenlijk lokaal beleid in Haaglanden mogelijk en wenselijk is.

De voorbereiding op de Omgevingswet (Ow) heeft plaats gevonden samen met de gemeenten en provincie in diverse overleggen en werkgroepen en ook door nieuwe regelgeving inhoudelijk te beoordelen en desgevraagd van commentaar te voorzien. Bij enkele gemeenten wordt deelgenomen aan een zogenaamde vergunningentafel om ervaring op te doen met een meer integrale benadering van de afhandeling van aanvragen. In 2021 is gestart met een (intern) programma om de veranderingen als gevolg van de Omgevingswet in de taakuitvoering door de ODH te implementeren. In de laatste fase van de implementatie van de Omgevingswet is gebleken dat vooral het omzetten van de zaakgerichte werkwijze naar de nieuwe situatie onder de Omgevingswet zeer arbeidsintensief was. Het zaakstelsel vormt voor de ODH de essentiële basis voor zowel de interne en externe werkprocessen als ook voor een belangrijk deel van de managementinformatie. Het ombouwen van dit zaakstelsel met alle daarbij horende elementen als standaardbrieven, werkinstructies en meer is beduidend intensiever gebleken dan vooraf was ingeschat. Goede nieuws is dat het vernieuwde zaakstelsel vanaf 1 januari 2024 naar behoren functioneert.

In het jaar 2023 is de werkvorm, die bestaat uit een mix van thuis en op kantoor werken, voortgezet. De organisatie is goed in staat haar werk plaats- en tijdonafhankelijk uit te voeren, zodat de plaats waar het werk wordt verricht een minder dominante invloed heeft dan in het verleden het geval was. De werkzaamheden binnen het programma T&V zijn ook vrijwel niet afhankelijk van activiteiten buiten op locatie. Deze werkwijze heeft geen effect gehad op de productiviteit en effectiviteit van de werkzaamheden.

Een meer gedetailleerde verantwoording is opgenomen in bijlage 10.5.1.

3.3 Programma Toezicht en Handhaving

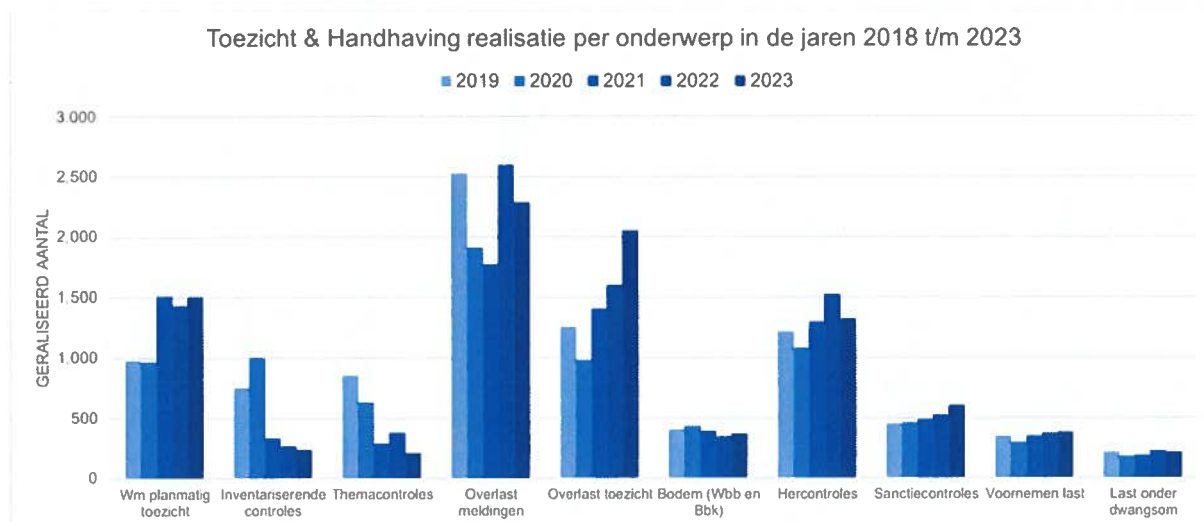
Het programma T&H bestaat uit de werkvelden:

- Toezicht
- Overlast
- Duurzaamheid
- Handhaving
- Overige taken

Dit jaar zijn er fysieke- en administratieve controles ingezet om te controleren en te beoordelen of voorgeschreven technische en organisatorische voorzieningen of maatregelen ook daadwerkelijk aanwezig waren en of er is voldaan aan de gestelde norm. Inrichtingen met een hoge milieurelevantie zijn gecontroleerd door toezichthouders van de ODH. De controles bestonden uit periodieke-, administratieve-, hercontroles en incidentele controles naar aanleiding van overlastmeldingen.

In 2023 is het aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&H onder de prognose uitgekomen. Er waren 14.217 zaken gepland waarvan er uiteindelijk 12.370 zaken zijn uitgevoerd. Er zijn minder zaken gerealiseerd daarentegen is de gemiddelde duur hoger dan tevoren geraamd. De implementatie van de Omgevingswet heeft aanzienlijk meer tijd gekost dan werd gedacht en geraamd. Zo is bijvoorbeeld in de periode augustus-september besloten dat alle toezichtzaken die werden opgestart en die vanwege hersteltermijnen mogelijk zouden doorlopen in 2024, direct al aan te vullen met de overtredingsartikelen van de Omgevingswet. Dit uitzoekwerk kostte de behandelaar veel meer extra tijd tijdens het behandelen van het toezicht, maar heeft ook bijgedragen aan het opbouwen van kennis over de Omgevingswet alsmede de toepassing van de nieuwe regelgeving.

Grafiek 3 Realisatiecijfers toezicht T&H 2019 – 2023

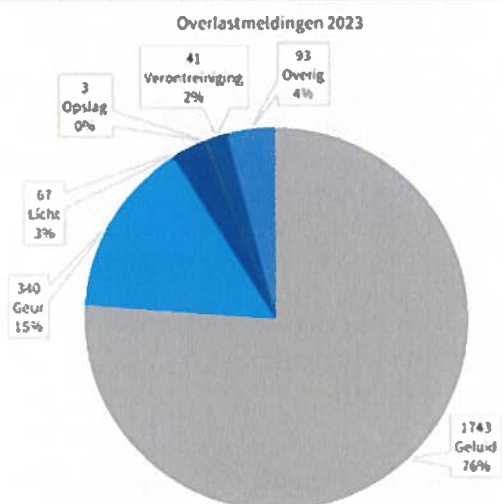
Er is een aantal specifieke en projectmatige werkzaamheden verricht zoals:

- Risico Register Gevaarlijke Stoffen (RRGS): controle van de inrichtingen die op de risicokaart staan op naleving van wetgeving en juistheid van gegevens in het RRGS;
- Controle natte koeltorens;
- Controle op (open en gesloten) bodem-energiesystemen (WKO's);
- Ketentoezicht op afval en asbest;
- Controle op de informatie- en energiebesparingsplicht.

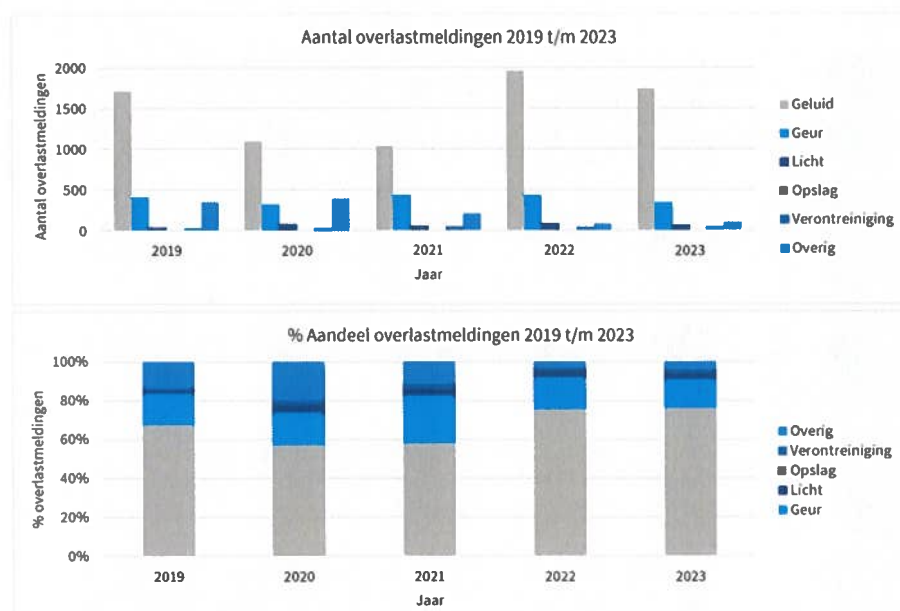
De inzet op de handhaving is nagenoeg conform inschatting.

Er zijn 2.287 overlastmeldingen geweest tegen 2.597 in 2022. Het aantal is lager dan vorig jaar maar hoger dan de jaren daarvoor, het aantal meldingen ligt weer op het niveau van 2019, voor de COVID-19 pandemie (2.527 meldingen). Bewoners in de regio hebben met name last van geluidshinder.

Grafiek 4 Overlastmeldingen per type overlast in 2023

Grafiek 5 Overlastmeldingen in aantal en type in % 2019-2023

Een meer gedetailleerde verantwoording is opgenomen in bijlage 10.5.2.

3.4 Uitvoeringsbeleid en kwaliteitscriteria VTH

Gemeentelijke nota VTH

Op 14 april 2016 is de wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (hierna: wet VTH) in werking getreden. In de wet VTH is de vernieuwing van het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving vastgelegd. Deze wet legt tevens de basis voor de landelijk georganiseerde omgevingsdiensten en beschrijft de proceseisen waaraan deze moeten voldoen.

Naast de wet VTH is op 1 juli 2017 ook de AMvB VTH in werking getreden. Op grond van deze AMvB dienen alle participanten gezamenlijk voor de Omgevingsdienst Haaglanden een uniform uitvoerings- en handhavingsbeleid op te stellen. De Omgevingsdienst Haaglanden werkt conform de gemeentelijke nota VTH die in 2020 is voorgelegd aan het DB en AB waarna deze ter vaststelling is aangeboden aan de colleges van B&W. Met deze nota wordt het uniforme VTH uitvoerings- en handhavingsbeleid voor de Omgevingsdienst Haaglanden gebundeld, waardoor transparantie en samenhang ontstaat. Het opgestelde uniforme uitvoeringsbeleid van de Omgevingsdienst Haaglanden betreft een raamwerk van reeds vastgestelde (handhavings- en gedoogstrategie) en nieuwe strategieën (toezicht-, preventie- en vergunningenstrategie) en vormt daarmee het uitvoeringskader voor het jaarlijkse uitvoeringsprogramma van de negen gemeentelijke participantenopdrachtgevers van de Omgevingsdienst Haaglanden. De provincie werkt al langer met een eigen nota VTH.

Probleemanalyse en prioriteiten

Conform het Besluit omgevingsrecht (art. 7.2) dient een handhavingsorganisatie te handelen op grond van een analyse van de problemen in de fysieke leefomgeving, de effecten van niet-naleving en de kansen op niet-naleving, teneinde sturing te kunnen geven aan haar handhavingsinspanningen. Deze probleemanalyse dient iedere vier jaar te worden uitgevoerd en in de analyse dient rekening te worden gehouden met naleefgedrag en risico's bij niet naleving.

Stappen nieuwe risicomethodiek Wm toezicht

1. Complexe bedrijven	• Bedrijven met buitengewoon milieubezwarende/risicovolle bedrijfsactiviteiten • Interne en gemeentelijke inbreng • Aanpak: Reguliere wm controles
2. Basisniveau integraal toezicht	• toezicht per activiteitsgroep • Categorie 2 en 3 bedrijven die het langst niet zijn gecontroleerd • Aanpak: Reguliere wm controles
3. Integraal toezicht door prioritering	• Potentiële calamiteit milieu per activiteitsgroep geeft risicoscore • Tweejaarlijks naleefgedrag van de activiteitsgroep • Aanpak: Reguliere wm controles
4. Thematisch en projectgericht toezicht o.b.v. data-analyse	• Onderwerpen waar gericht naar wordt gekeken: type overtreding, gedrag ondernemers, specifieke kenmerken of verplichtingen, duurzaamheid • Per onderdeel een geschikte aanpak (o.a. preventie)
5. Bestuurlijke en maatschappelijke prioriteiten	• Specifieke onderwerpen waar extra inzet gewenst is door gemeenten • Bijvoorbeeld bij veranderde wetgeving, gebiedsveranderingen, veranderingen in het veld, lokale prioriteiten en het behalen van milieu doelen

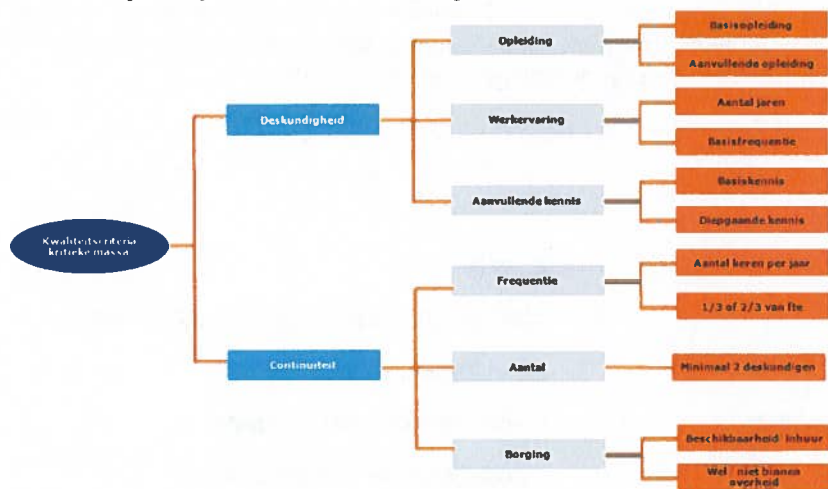
In 2020 is samen met alle gemeenten een nieuwe probleemanalyse en prioriteitstelling 2020-2024 opgesteld, die als uitgangspunt dient voor het opstellen van de jaarwerkplannen voor wat betreft het uitvoeren van preventief toezicht.

Kwaliteitssysteem, protocollen en werkinstructies

In het kwaliteitsmanagementsysteem van de ODH zijn naast een algemeen beschrijvend deel ook de procedures, werkinstructies en een risico-inventarisatie per werkproces opgenomen. De procedures en werkinstructies zijn allemaal beschreven. In het kader van het beheer en verbetering zullen er structureel werkzaamheden plaats

blijven vinden. In 2023 is veel tijd en energie gestoken in de aanpassingen die nog nodig zijn om het werken onder de Omgevingswet te faciliteren.

Gemeentelijke en provinciale verordeningen

Binnen Haaglanden hebben gemeenten en provincie besloten dat voor alle taken die bij de ODH zijn ondergebracht de landelijk geldende kwaliteitscriteria gelden. De landelijk kwaliteitscriteria hebben betrekking op de zogeheten kritieke massa. Aangegeven wordt welke expertises een omgevingsdienst in huis moet hebben voor de taakuitvoering. Ook is voor elke expertise aangegeven over hoeveel vliegers een medewerker moet beschikken die de activiteit uitvoert.

De ODH voldoet nagenoeg aan al deze kwaliteitscriteria.

3.5 Klanttevredenheidsonderzoek

Hoe tevreden zijn onze afnemers over de door ons geleverde producten? Deze vraag staat centraal in het klanttevredenheidsonderzoek (KTO). Onze afnemers ontvangen per e-mail een enquête om deze vraag te beantwoorden. Deze KTO meting heeft betrekking op het VTH-proces.

In het jaar 2023 zijn voor beide uitvoeringsprogramma's klanttevredenheidsonderzoeken (KTO) verstuurd. Het gemiddelde responspercentage is 30%. Dit betreft zowel bedrijven als particulieren (overlastmelding). Opvallend is dat de respons bij particulieren die overlast ervaren hoger is: 42%, waarvan 38% van de respondenten ontevreden is. Een analyse van deze cijfers wijst uit dat er een relatie is tussen het ervaren van overlast én het ontevreden zijn over de geboden oplossing. Het totaal aantal ontevreden respondenten dat ontevreden is over de geleverde diensten is ten opzichte van 2022 met 2% toegenomen (2022 13%).

De resultaten van het KTO in 2023 wijken minimaal af ten opzichte van voorgaande jaren. Voor het komende jaar is het nog onduidelijk wat de gevolgen zullen zijn van de Omgevingswet.

3.5.1 KTO T&V

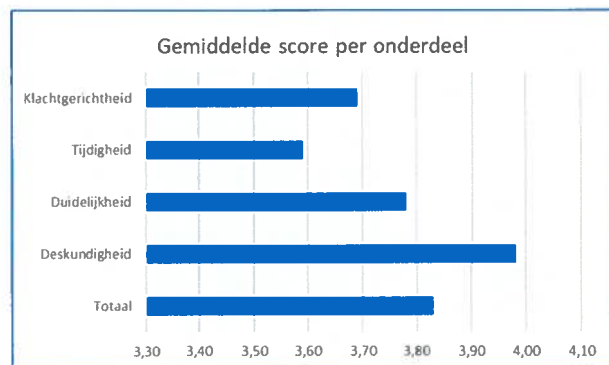
In 2023 is het KTO van T&V vernieuwd. Naast de vraag over hoe tevreden men is over de totale dienstverlening, is in de nieuwe opzet gevraagd naar de deskundigheid, duidelijkheid, tijdigheid en klachtgerichtheid van de dienstverlening. Hierbij is gewerkt met een 5-puntschaal:

- Zeer tevreden (=5)
- Tevreden (=4)
- Neutraal (=3)
- Ontevreden (=2)
- Zeer ontevreden (=1)

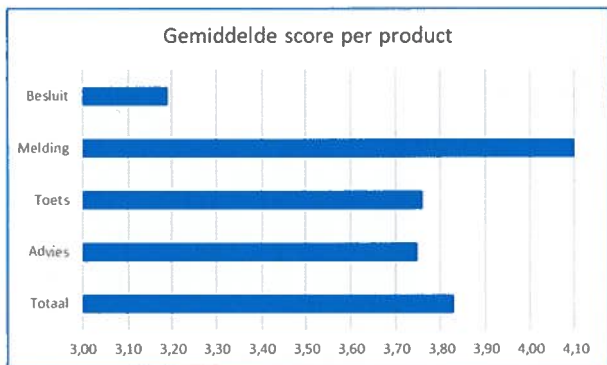
In 2023 zijn 2.033 klanttevredenheidsonderzoeken verstuurd, waarop 446 reacties zijn ontvangen (22%). De afgelopen jaren was de response gemiddeld 20%. De uitgebreidere uitvraag heeft derhalve geen negatieve invloed gehad op de response. In grafiek 6 is gemiddelde score per onderdeel weergegeven.

In grafiek 7 is de totaalscore (3,83%) uitgesplitst per geleverd product. De tevredenheid over het besluit is lager dan de andere producten. De tevredenheid voor besluiten staat onder druk door de langere (wettelijke) doorlooptijd van besluitprocedures in het algemeen en voor de natuurbeschermingswet in het bijzonder

Grafiek 6 Score naar onderdeel

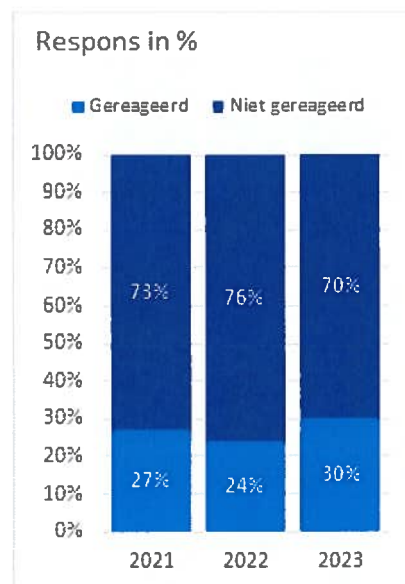

Grafiek 7 Totaalscore uitgesplitst naar product

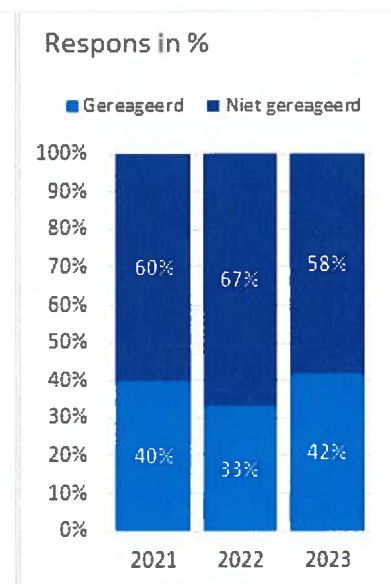

3.5.2 KTO T&H

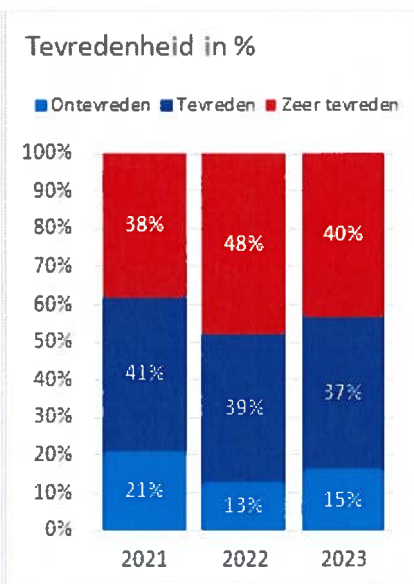
**Grafiek 8
Resultaten response KTO T&H
2021 t/m 2023**

**Grafiek 9
Resultaten response KTO T&H door
overlastmelders 2021 t/m 2023**

**Grafiek 10
Resultaten tevredenheid KTO T&H
2021 t/m 2023**

4 Paragrafen

In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn zeven verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de omgevingsdienst. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen, grondbeleid en verbonden partijen niet opgenomen.

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie over de mate waarin de ODH in staat is onvoorziene tegenvallers op te vangen. Inzicht in het weerstandsvermogen van de ODH is belangrijk om de continuïteit van de organisatie te kunnen garanderen. Het benodigd weerstandsvermogen kan worden bepaald als het risicoprofiel bekend is. Het risicoprofiel omvat alle onderkende risico's voor de dienst, waarbij per risico de mate van beheersing is vastgesteld om inzicht te verkrijgen in hoeverre een risico daadwerkelijk kan optreden. Vervolgens kan een relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (de benodigde weerstandscapaciteit) en de middelen en mogelijkheden die de dienst beschikbaar heeft om niet begrote, substantiële kosten financieel op korte termijn af te kunnen dekken (de beschikbare weerstandscapaciteit).

Op 24 november 2021 heeft het AB de *Integrale nota 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing, reserves en voorzieningen'* vastgesteld. Daarin zijn de volgende uitgangspunten opgenomen:

1. voor het identificeren en beheersen van de risico's wordt binnen de ODH gebruik gemaakt van de softwaretool NARIS, gebaseerd op het model Integraal risicomanagement van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement. Bij de beoordeling van de risico's worden uitsluitend de risico's betrokken die van belang zijn voor de continuïteit van de bedrijfsprocessen van de ODH;
2. het weerstandsvermogen wordt berekend door de weerstandscapaciteit te delen door de financiële omvang van de in de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen risico's, waarbij de ODH streeft naar een weerstandsratio van tussen de 1,0 en 1,4;
3. bij de kwantificering van de risico's worden uitsluitend de risico's betrokken die van belang zijn voor de continuïteit van de bedrijfsprocessen van de ODH. De maximumomvang van de weerstandscapaciteit is bepaald op maximaal 5% van de bij de begroting geraamde structurele exploitatielasten;
4. bijstelling van het risicoprofiel via de paragraaf Weerstandsvermogen vindt plaats bij de jaarrekening en begroting, waarbij voor de kwantificering van de risico's een ondergrens wordt gehanteerd van € 50.000;
5. De integrale Nota Weerstandsvermogen en risicobeheer, reserves en voorzieningen wordt elke 5 jaar geactualiseerd. De nota blijft geldig tot een nieuwe nota is vastgesteld.

Tabel 3 Richtlijnen weerstandscapaciteit

Betekenis ratio	Ratio weerstandscapaciteit
Uitstekend	$x > 2,0$
Ruim voldoende	$1,4 \leq x \leq 2,0$
Voldoende	$1,0 \leq x \leq 1,4$
Matig	$0,8 \leq x \leq 1,0$
Onvoldoende	$0,6 \leq x \leq 0,8$
Ruim onvoldoende	$x < 0,6$

Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio. Voor de bepaling of de beschikbare weerstandscapaciteit voldoende is om de (gekwantificeerde) risico's af te dekken wordt gebruik gemaakt van een tabel die landelijk⁴ wordt gehanteerd. In deze tabel wordt een gradatie aangegeven van 'ruim onvoldoende' tot 'uitstekend'.

4.1.1 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de structurele weerstandscapaciteit (de post onvoorzien) en de incidentele weerstandscapaciteit (de algemene reserve). Voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit.

⁴ Dit is de meest gebruikte kwantitatieve waarderingsmethode die is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) in samenwerking met de Universiteit Twente.

Tabel 4 Weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit	Bedrag	Nog te muteren	Bedrag
Algemene Reserve (stand per 31-12-2023)	1.312.200	0	1.312.200
Onvoorzien 2023	47.700	0	47.700
Totaal weerstandscapaciteit	1.359.900	0	1.359.900

4.1.2 Risicoanalyse

De maximumomvang van de incidentele weerstandscapaciteit (algemene reserve) bedraagt 5% van de bij begroting geraamde structurele exploitatielasten. Het totaal van de geraamde structurele exploitatielasten bedraagt op basis van de begroting 2023 na wijziging € 27.410.500. De maximumomvang komt uit op 5% van € 27.410.500 is € 1.370.500. Het weerstandsvermogen per 31-12-2023 bedraagt € 1.312.200.

Tabel 5 Risicosimulatie weerstandsvermogen

Zekerheidspercentage	Bedrag
10%	33.363
25%	165.732
50%	508.286
75%	872.478
80%	943.292
90%	1.154.861
95%	1.458.216
99%	2.062.505

De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering vormt de basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. De op basis van de softwaretool NARIS uitgevoerde risicosimulatie levert de met de zekerheidspercentages behorende bedragen voor het benodigde weerstandsvermogen op zoals weergegeven in tabel 5.

Uitgaande van het door het NAR geadviseerde zekerheidspercentage van 90% wordt het gewenste weerstandvermogen op basis van deze risico-inventarisatie bepaald op afgerond € 1.154.900.

In tabel 6 zijn de top-10 risico's opgenomen met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. In de tabel zijn eveneens de beheersmaatregelen weergegeven.

Tabel 6 Risicoprofiel

Nr.	Risico-oorzaak	Risico-gebeurtenis	Financiële gevolgen	Beheersmaatregel	Kans	Financieel risico maximum	Benodigde weerstandscapaciteit	
1	Opvolging aanbevelingen IBP VTH-stelsel en Koersplan ODH	Organisatorisch/HR	Extra kosten	Uitvoering strategisch personeelsbeleid	70%	1.000.000	630.000	
2	Hacking of gijzeling van systemen	Technisch	Gijzeling Kosten van herstel data, herstel systemen etc., verlies aan productie, imagoschade	Audits ivk beveiligingsbeleid	10%	1.500.000	135.000	
3	Onvoldoende milieuopleidingen, onvoldoende aanwas personeel, verloop personeelsbestand	Organisatorisch/HR	Krapte op de arbeidsmarkt, onvoldoende aanwas vaklieden en aanwas vanuit vakopleidingen, hoog verloop	Hoge werkdruk, onvoldoende kwaliteit, imagoschade	10%	1.023.000	92.100	
4	Afbreuk imago ODH na optreden bij calamiteit of bestuurlijk gevoelige zaak	Organisatorisch	Onvoldoende kennis en kunde in het omgaan met dergelijke calamiteiten	Negatieve beoordeling optreden ODH, schadeclaims, imagoschade	Communicatie	60%	100.000	54.000
5	Incidenten tijdens uitvoering (ongeval, asbest) waarvoor verzekering onvoldoende dekking biedt	HR	Onvoldoende volgen van instructies, ontbreken adequate toezichtveiligheidsinstructies	Personele kosten, juridische kosten, imagoschade	Organiseren rampen oefeningen	20%	250.000	45.000
6	Invoering Omgevingswet zorgt voor meer werk (in uitvoering) dan voorzien	Organisatorisch/HR	Onvoldoende capaciteit, besluitvorming invoering	Oplopende kosten, grotere werkdruk op organisatie (o.a. invoering DSO)	Extra inhuur ICT-specialisten	10%	500.000	45.000
7	Informatiehuishouding niet op orde (niet kunnen beschikken over de juiste data in de processen)	Technisch	Onvoldoende capaciteit, complexiteit dossiervorming en dossiers niet op orde	Onjuiste informatie, stagnatie in productieproces	Extra incidenteel budget digitalisering dossiers	10%	250.000	22.500
8	Datatek, schending privacywetgeving	Organisatorisch	Onvoldoende instructie en informatie	Boete, herstelkosten, imagoschade	Communicatie over hacking etc, beveiligingssoftware	5%	150.000	6.800
9	Ketenaansprakelijkheid bij inhuur ZZP-ers	Organisatorisch	Externe inhuur	Extra personeelslasten	Voldoen aan wet- en regelgeving	1%	100.000	900
10	Overige risico's	-	-	-	-	-	123.600	
							1.154.900	

4.1.3 Ratio

De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (exclusief de post onvoorzien) en de benodigde weerstandscapaciteit wordt weergegeven in een ratio. Deze bedraagt ultimo 2023 op basis van het risicoprofiel € 1.312.200 / € 1.154.900 = 1,14.

Op basis van risicoprofiel kan het weerstandsvermogen na correctie als 'voldoende' worden beoordeeld (tabel 3).

4.1.4 Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

In 2015 is het Besluit begroting en verantwoording (BBV) aangepast. De aanpassing houdt in de begroting en het jaarverslag een zestal kengetallen moeten worden opgenomen: een kengetal netto schuldquote, een kengetal netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen, een kengetal solvabiliteitsratio, een kengetal structurele exploitatieruimte, een kengetal grondexploitatie en een kengetal belastingcapaciteit. Een kengetal netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen, een kengetal grondexploitatie en een kengetal belastingcapaciteit zijn niet van toepassing op de ODH.

Tabel 7 Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

Kengetallen	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Netto schuldquote	0,7%	-4,0%	-9,7%	-2,4%	-10,4%
Solvabiliteitsratio	5,4%	8,5%	16,0%	6,7%	21,6%
Structurele exploitatieruimte	-0,6%	-2,8%	0,0%	0,0%	0,0%

De netto schuldquote⁵ geeft de verhouding weer van de vlottende activa minus de vlottende passiva t.o.v. het totaal saldo van baten, exclusief mutaties reserves. De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de ODH ten opzichte van de eigen middelen.

De solvabiliteitsratio⁶ geeft de verhouding weer van het eigen vermogen t.o.v. de totale passiva en geeft aan in welke mate de ODH het eigen vermogen kan inzetten voor de dekking van de schulden (in hoeverre is de ODH in staat aan haar financiële verplichtingen te voldoen).

De structurele exploitatieruimte geeft de verhouding weer van de structurele lasten en baten t.o.v. het saldo van de baten (het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage).

In bijlage 10.3 is een berekening van de ratio's opgenomen.

4.2 Financiering

4.2.1 Schatkistbankieren

Op 15 december 2013 is de wet Schatkistbankieren voor decentrale overheden in werking getreden. Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk). Iedere euro die decentrale overheden aanhouden in de schatkist, vermindert de externe financieringsbehoefte van het Rijk. Om het dagelijks kasbeheer te vereenvoudigen mag een decentrale overheid gemiddeld over het hele kwartaal maximaal een drempelbedrag buiten de schatkist houden. Op basis van de vastgestelde begroting 2023 bedraagt het drempelbedrag maximaal € 1,0 miljoen. Het drempelbedrag is nooit lager dan € 0,25 miljoen. Binnen de ODH bestaat de afspraak dat de betaalrekening geen langdurig saldo groter dan € 250.000 mag hebben. Boven deze limiet moet het bedrag afgeroomd worden naar de tussenrekening bij de BNG. Deze tussenrekening wordt dagelijks op € 0 afgeroomd ten laste of gunste van de 'schatkist'.

4.2.2 Kasgeldlimiet en de renterisiconorm

Gedurende het hele jaar is er een positief liquiditeitsaldo geweest. De kasgeldlimiet en renterisico-norm is dan ook niet overschreden.

⁵ Een negatieve netto schuldquote houdt in er geen schulden zijn.

⁶ De ODH heeft in 2023 een solvabiliteitsratio van 10,2%. De ratio is 5,9% lager dan in 2022 als gevolg van de resultaatbestemming 2022, waardoor per saldo een bedrag van afgerond € 55.100 aan de algemene reserve is toegevoegd.

4.2.3 Kredieten

Van de vanaf 2017 beschikbaar gestelde kredieten voor de vervanging van ICT-investeringen was ultimo 2023 nog een restantkrediet van € 2.431.300 beschikbaar. Ultimo 2023 was voor Huisvesting en inventaris nog een restantkrediet van € 361.700 beschikbaar.

Voor een overzicht van de kredieten en de uitgaven in 2023 wordt verwezen naar tabel 9 bij paragraaf 4.5.

4.3 Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering heeft adviserende, controlerende en faciliterende rol en schept de randvoorwaarden voor een goed functionerende organisatie. De afdeling bestaat uit drie teams (Organisatie, Informatievoorziening en Financiën) die zich ervoor inspinnen integraal te adviseren en doelmatige managementinstrumenten te ontwikkelen in goed overleg met de gebruikers.

4.3.1 Personeel en organisatie

In 2023 heeft de structurele groei van de organisatie zich doorgezet. Er wordt nog steeds veel thuisgewerkt maar medewerkers worden uitgenodigd om weer meer naar kantoor te komen om kennisdeling en interdisciplinair werken te bevorderen. Met de provincie Zuid-Holland als verhuurder is overeenstemming over de uitbreiding van het aantal vierkante meters kantoorruimte tot drie aansluitende verdiepingen. In 2023 is gewerkt aan een plan voor een bescheiden verbouwing en een nieuwe inrichting op drie aansluitende verdiepingen. In 2024 krijgen die plannen hun beslag en vanaf 2025 zullen de hiermee gemoeide extra huurkosten in de exploitatie moeten worden opgenomen.

Ook in 2023 stond de landelijke arbeidsmarkt onder hoge druk. De werving- en selectiemethoden zijn geïntensiveerd en uitgebreid. De samenwerking met de andere omgevingsdiensten van Zuid Holland in het kader van “De Betere Wereldbaan” is versterkt. Er werd een contract afgesloten met Emma at Work om hoogopgeleide jongeren met een fysieke beperking voor ODH te werven. We zijn er in geslaagd 39 vacatures te vervullen.

4.3.2 Inclusie

De arbeidsmarktbenadering van ODH biedt ruimte voor mensen van alle leeftijden, sekse en etnische of religieuze achtergrond. ODH heeft een contract gesloten met Emma @ work voor de benadering van jongeren met een handicap. Regelmatig worden er mensen aangenomen uit de leeftijdscategorie 55-65.

- 1) Het personeelsbestand van ODH weerspiegelt de diversiteit van de samenleving maar omdat registratie van etnische achtergrond niet is toegestaan kunnen daarvoor geen cijfers worden aangeleverd.
- 2) Het huidige personeelsbestand bestaat uit 55 % mannen en 45% vrouwen. De leeftijdsopbouw is als volgt:

<25	1%
25-34	20%
35-44	23%
45-54	24%
55-65	29%
>65	3%

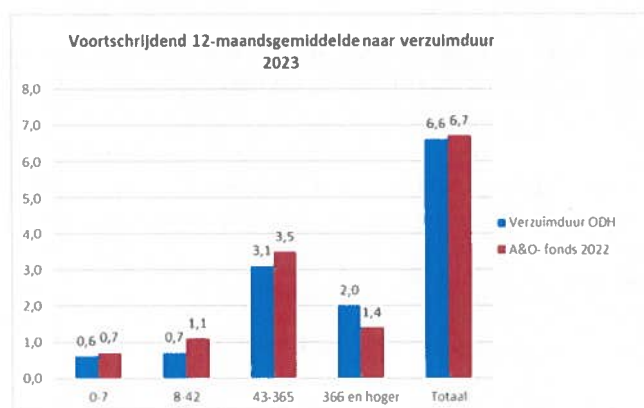
4.3.3 Duurzaamheid

In overleg met leveranciers zijn de verpakkingsmaterialen van consumpties zoals lunches aanzienlijk teruggebracht en is plastic zoveel mogelijk vervangen door papier. Koffie en theebekers zijn duurzaam en afwasbaar. Er is continu aandacht voor het vervangen van kantoorartikelen, promotiematerialen en (relatie)geschenken door duurzamere alternatieven. Het wagenpark van ODH is al grotendeels duurzaam. De nog aanwezige benzineauto's worden stap voor stap vervangen door elektrische.

In 2024 start een project interne verduurzaming, waarin onder meer aandacht wordt besteed aan het bevorderen van het energiebewustzijn van medewerkers als het gaan om het gebruik van opslagcapaciteit voor email en digitale bestanden of het laten branden van verwarming en licht.

ODH lift mee op duurzaamheidsacties van de provincie als verhuurder van het gebouw waarin ODH is gehuisvest. De provincie heeft een duurzame meerjarenplanning voor het hele gebouw opgesteld. Het gebouw heeft al een A++ label maar om energieneutraal te worden (Label A++++) zullen aanpassingen gedaan moeten worden. Dit houdt in dat eerst gekeken wordt hoe de gebouwschil energetisch verbeterd kan worden (daken, gevels en vloeren) en daarna gebouwinstallaties als luchtbehandeling en verlichting om zo minder energie te verbruiken. De norm voor een energie neutraal gebouw (ENG) geeft ook aan dat het gebouw de energie die het verbruikt aan gebouwinstallaties zelf dient op te wekken. Hiervoor zullen zonnepanelen en/of windmolens geplaatst moeten worden. Deze verduurzaming wordt door de provincie uitgevoerd als eigenaar van het pand. ODH zal bij de voorgenomen verbouwing van de kantooromgeving in samenwerking met de provincie bevorderen dat circulair wordt gesloopt, en dat deze wordt ingericht met duurzame of hergebruikte bouwmaterialen en kantoormeubilair.

Grafiek 11 Gemiddelde verzuimpercentage naar verzuimduur in dagen

Het ziekteverzuimpercentage is over 2023 is uitgekomen op 6,6% (7,5% in 2022). Het landelijk gemiddelde ziekteverzuimpercentage in de gemeentelijke sector was in 2023 volgens de Personeelsmonitor Gemeenten 2022 A&O fonds 6,7%.

Het landelijk ziekteverzuimpercentage in het openbaar bestuur lag in eerste halfjaar 2023 op 6,1% (geheel 2023 is nog niet bekend). Voor 2024 staat een verdere intensivering van de verzuimbegeleiding op het programma en wordt de inzet van de bedrijfsarts verdubbeld.

Tabel 8 Personeelsmonitor 2017 – 2023

Personeelsmonitor ODH	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Formatie en bezetting (ultimo jaar)							
Primair proces (exclusief management)	161,0	167,9	172,6	183,7	188,1	193,8	198,6
Ondersteuning (inclusief management)	48,1	47,6	47,1	46,6	48,4	47,4	47,4
Formatie	209,1	215,5	219,7	230,3	236,5	241,2	246,0
Bezetting	199,3	182,4	190,5	205,0	202,2	211,1	228,1
Vacatureruimte	9,8	33,1	29,2	25,3	34,3	30,1	18,0
% vacatureruimte van gemiddelde formatie	5,3	10,1	14,3	12,1	12,8	13,5	9,9
% overhead van totale formatie	23,0	22,1	21,4	20,2	20,5	19,7	19,3
Gemiddelde leeftijd (ultimo jaar)	49,6	49,4	48,0	46,8	46,6	46,8	45,9
Aantal medewerkers generatiepact (ultimo jaar)	24	22	20	23	19	16	9
Ziekteverzuim							
% verzuim	6,0	6,8	8,4	5,7	5,8	7,5	6,6
Opleiding en ontwikkeling							
Totaal opleidingskosten	266.279	282.165	275.873	187.868	217.294	164.779	377.713
Gemiddelde opleidingskosten per fte	1.336	1.547	1.448	916	1.075	781	1.656
% opleidingskosten van totale loonsom	1,8	1,9	1,9	1,2	1,2	0,9	1,9
Strategische personeelsplanning							
Salariskosten	14.897.616	15.008.714	14.813.327	16.229.686	17.387.349	18.469.289	20.140.911
Externe inhuur (exclusief inhuur ICT)	1.284.143	1.905.751	2.381.250	3.273.934	3.102.591	3.550.926	4.278.150
Totale loonkosten	16.181.759	16.914.465	17.194.577	19.503.620	20.489.940	22.020.215	24.419.061
Gemiddelde loonkosten per fte	76.203	78.641	79.449	82.072	85.400	90.714	97.464
% externe inhuur van totale loonkosten	7,9	11,3	13,8	16,8	15,1	16,1	17,5

4.3.4 Informatisering en automatisering

In 2023 is een groot deel van de capaciteit van team Informatievoorziening ingezet op het inrichten van het zaakstelsel ter voorbereiding op de invoering van de voorbereiding van de Omgevingswet. De voorbereidingen om in 2024 de digitale handtekening in te kunnen voeren zijn afgerond. Daarnaast gaat ODH zich zoveel als mogelijk aansluiten op landelijke standaarden en uitgangspunten als dat nog niet is gebeurd. Ook zullen de mogelijkheden voor de inzet van Artificial Intelligence (AI) en andere moderne toepassingen verder worden verkend en ingezet.

Het ICT beheer is op orde en de ambities op het gebied van informatiemanagement zijn geformuleerd. De personele bezetting is echter niet robuust genoeg door het hoge percentage inhuur. Het streven is erop gericht om het team vanaf het tweede kwartaal van 2024 zoveel mogelijk uit vaste medewerkers te laten bestaan. Dan kan kennis en expertise beter worden geborgd; een belangrijke voorwaarde om de ambities uit het koersplan uit te voeren.

Het cluster Documentaire Informatie Voorziening (DIV) is verantwoordelijk voor tijdige postverwerking en archivering. De ODH werkt onder goedkeuring van de Archiefinspectie in een volledig digitale werkomgeving met substitutieverklaring en heeft in 2023 van de opdrachtgevers daarvoor ook goedkeuring ontvangen.

4.3.5 Informatiebeveiliging en AVG

De ODH beschikt over een strategische visie op informatiebeveiliging die gebaseerd is op de landelijke standaard: de Baseline Informatiebeveiliging Overheid en implementeert die ook. De Chief Information Security Officer (CISO) draagt zorg voor goede fysieke beveiliging van de systemen.

De Functionaris Gegevensbescherming heeft in 2023 een nulmeting uitgevoerd. De ODH heeft de vertrouwelijkheid en doelmatigheid van de door ODH verwerkte persoonsgegevens goed gewaarborgd en registreert doelmatig. Een aantal verbeterpunten wordt in 2024 door een nieuw aan te stellen Privacy Officer opgepakt. De Privacy Officer is verantwoordelijk waarborgt de privacywetgeving – ook wel beter bekend als de AVG-richtlijnen. De privacyfunctionaris doet er alles aan om de vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van gegevens te garanderen en beschermt zo de persoonsgegevens van klanten en/of burgers binnen de organisatie.

In 2023 hebben twee kleinere datalekken plaatsgevonden waarop meteen actie is ondernomen. Deze zijn en volgens de geldende procedures gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Voorts is in 2023 een bewustwordingscampagne voor de medewerkers gestart die in 2024 doorloopt.

4.3.6 Verbetering werkprocessen

In het 4e kwartaal is gestart met het beschrijven van de financiële werkprocessen om inzicht te krijgen of deze efficiënter en effectiever kunnen worden ingericht. Vooral wordt nadrukkelijk gekeken welke werkzaamheden verder te automatiseren zijn te meer daar arbeidskrachten schaars worden. In het verlengde wordt gezocht naar mogelijkheden om de financiële gegevens toegankelijker te maken voor de gebruikers. Door middel van dashboard kan de sturing van de bedrijfsvoering verder worden gefaciliteerd.

4.3.7 Afwijkingen rechtmatigheidsverantwoording

In het kader van de rechtmatigheid is een overschrijding van het voorwaarden criterium Inkopen geconstateerd. Op basis van de spendanalyse over de periode 2020-2023 is voor de kosten van werving en selectie bij één leverancier geconstateerd dat er € 37.925 meer is uitgegeven dan het Europese drempelbedrag. Begin 2023 is een Europees aanbestedingstraject opgestart die in oktober 2023 is afgerond. Voor werving en selectie is met één partij een mantelovereenkomst gesloten met een looptijd van 1 november 2023 tot en met 31 oktober 2025 met een optie tot 2 x 1 jaar verlengen. Op basis van de spendanalyse wordt indien nodig tijdig een aanbestedingstraject opgestart, waardoor wordt voorkomen dat er onrechtmatigheden optreden.

4.4 Openbaarheid

Op 1 mei 2022 is het grootste deel van de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo is een initiatiefwet uit 2012 en heeft tot doel om de transparantie van overheden en semi-overheden te verbeteren. Met de

inwerkingtreding van de Woo is de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) ingetrokken. In de Woo is een verplichting opgenomen voor de dienst om verslag te doen van de invoering van de Woo.

Actieve openbaarmaking

De artikelen 3.3 en 3.3a van de Woo, die nieuwe verplichtingen tot actieve openbaarmaking bevatten, treden op een later, nog te bepalen, moment in werking. Dit betreft o.a.

- Beschikkingen (bijv. een vergunningen) en herstelsancties (bijv. een last onder dwangsom).
- Bestuurlijke stukken: Onder de actieve openbaarmaking vallen straks ook de vergaderstukken en verslagen van het AB en de agenda en besluitenlijsten van het DB.

Afgelopen jaar is door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bekend gemaakt dat de ontwikkeling van het platform dat zou worden gebruikt om alle publicaties te kunnen inzien niet zal worden voortgezet. Er wordt door het ministerie nu gewerkt aan een index die alle publicaties beschikbaar zou moeten maken. Totdat dit beschikbaar is zal er geen verplichte actieve openbaarmaking komen. De ODH volgt deze ontwikkelingen op de voet en is landelijk goed aangesloten.

Passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek)

Door de vakjuristen zijn afgelopen jaar de verzoeken tot openbaarmaking uitgevoerd. Een groot gedeelte daarvan had betrekking op het opvragen van stukken in het kader van de Wet natuurbescherming. De overige verzoeken zagen toe op uiteenlopende stukken. Bij de afhandeling ervaren de juristen geen bijzonderheden ten opzichte van de Wob.

4.5 Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf heeft tot doel te laten zien hoe de ODH de instandhouding waarborgt van de kapitaalgoederenvoorraad. De kapitaalgoederen van de ODH bestaan uit twee onderdelen: investeringen in ICT en investeringen in huisvesting/inventaris en thuiswerkplek. De kapitaallasten en onderhoudskosten van deze investeringen zijn opgenomen in de exploitatie.

In tabel 9 is een totaaloverzicht opgenomen.

Tabel 9 Kredietoverzicht

Materiële vaste activa	Afschr.	Krediet	Uitgaven t/m 2022	Realisatie 2023	Totaal 2023	Restantkrediet
Vervangingskrediet ICT oud	5	473.000	0	41.695	41.695	431.305
Vervangingskrediet ICT nieuw	5	2.000.000	0	0	0	2.000.000
Totaal ICT krediet		2.473.000	0	41.695	41.695	2.431.305
Huisvesting en inventaris nieuw	10	407.900	0	46.219	46.219	361.681
Inrichting thuiswerkplek	5	92.100	63.455	28.640	92.095	5
Totaal Krediet Huisvesting en Inventaris		500.000	63.455	74.859	138.314	361.686
Totaal		2.973.000	63.455	116.554	180.009	2.792.991

ICT Krediet

Van het oude vervangingskrediet ICT was ultimo 2023 nog een restantkrediet beschikbaar van € 431.300. Bij Voorjaarsnota 2022 is besloten voor IT-hardware een nieuw investeringskrediet van € 2.000.000 beschikbaar te stellen.

Krediet Huisvesting en Inventaris

Bij Voorjaarsnota 2022 is besloten voor huisvesting en inventaris en thuiswerkplek een krediet van € 500.000 beschikbaar te stellen. Van dit bedrag was ultimo 2023 nog een bedrag beschikbaar van € 361.700.

5 Jaarrekening

5.1 Programmaverantwoording

In dit hoofdstuk vindt u de verantwoording 2023 per programma.

Tabel 10 Programmaverantwoording

Totaal lasten en baten per programma	Realisatie 2022	Begroting primitief	Wijziging VJN	Wijziging NJN	Adm. wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie
1. Toetsing en Vergunningverlening	10.539.586	8.190.800	423.200	341.800	2.784.900	11.740.700	11.103.989
2. Toezicht en Handhaving	7.013.858	7.037.700	457.500	110.700	3.458.500	11.064.400	8.272.425
Totaal lasten programma's	17.553.444	15.228.500	880.700	452.500	6.243.400	22.805.100	19.376.414
3. Algemene dekkingsmiddelen	-29.593.003	-25.720.100	-1.388.600	-329.500	-7.510.900	-34.949.100	-32.847.942
4. Overhead	10.912.102	10.256.000	1.329.100	-123.000	1.267.500	12.729.600	13.207.554
5. Heffing Vpb	0	0	0	0	0	0	0
6. Onvoorzien	0	47.400	300	0	0	47.700	0
Saldo van baten en lasten	-1.127.457	-188.200	821.500	0	0	633.300	-263.974
7. Mutaties reserves	-334.098	188.200	-821.500	0	0	-633.300	-633.280
Mutatie reserves	-334.098	188.200	-821.500	0	0	-633.300	-633.280
Gerealiseerd resultaat	-1.461.555	0	0	0	0	0	-897.254

5.1.1 Toelichting programma's

De programma's zijn direct gerelateerd aan de uitvoerende afdeling met dezelfde benaming. In tabel 11 zijn de wijzigingen opgenomen van de programma's die na vaststelling van de begroting via de Voor- en Najaarsnota 2023 en administratief zijn doorgevoerd.

Tabel 11 Wijzigingen programma's

Wijzigingen begroting 2023	Lasten					Baten				
	T&V	T&H	Overhead	Reserve	Totaal	Deelnemers bijdrage	Add. Opdrachten	Overige baten	Reserves	Totaal
Vastgestelde begroting	8.190.800	7.037.700	10.303.400	188.200	25.720.100	-25.720.100	0	0	0	-25.720.100
Administratieve wijzigingen Voorjaarsnota	2.470.300	3.301.300	905.300	0	6.676.900	-2.925.700	-3.751.200			-6.676.900
Programma wijzigingen Voorjaarsnota	423.200	457.200	1.329.700	640.100	2.850.200	-1.245.300	0	-143.300	-1.461.600	-2.850.200
Totaal wijzigingen Voorjaarsnota	2.893.500	3.758.500	2.235.000	640.100	9.527.100	-4.171.000	-3.751.200	-143.300	-1.461.600	-9.527.100
Programma totalen na Voorjaarsnota	11.084.300	10.796.200	12.538.400	828.300	35.247.200	-29.891.100	-3.751.200	-143.300	-1.461.600	-35.247.200
Administratieve wijzigingen Najaarsnota	36.300	180.600	151.500	0	368.400	-368.400	0	0	0	-368.400
Programma wijzigingen Najaarsnota	341.800	110.700	-55.500	0	397.000	0	0	-397.000	0	-397.000
Totaal wijzigingen Najaarsnota	378.100	291.300	96.000	0	765.400	-368.400	0	-397.000	0	-765.400
Programma totalen na Najaarsnota	11.462.400	11.087.500	12.634.400	828.300	36.012.600	-30.259.500	-3.751.200	-540.300	-1.461.600	-36.012.600
Additionalie opdracht Omgevingsdienst NL, Omgevingsveiligheid cluster 2	3.600	0	0	0	3.600	0	-3.600			-3.600
Additionalie opdracht Omgevingsdienst NL, Omgevingsveiligheid cluster 3	7.700	0	0	0	7.700	0	-7.700			-7.700
Provincie Zuid Holland hergebruik stedelijk afvalwater	18.000	0	8.800	0	26.800	-26.800				-26.800
Provincie Zuid Holland Stikstof en Waterwet	249.000	0	111.000	0	360.000	-360.000				-360.000
Wijzigingen na Najaarsnota 2023	278.300	0	119.800	0	398.100	-386.800	-11.300	0	0	-398.100
Programma totalen na wijziging	11.740.700	11.087.500	12.754.200	828.300	36.410.700	-30.646.300	-3.762.500	-540.300	-1.461.600	-36.410.700
Realisatie 2023	11.103.989	8.272.425	13.207.554	828.275	33.412.243	-30.646.290	-1.033.948	-1.167.704	-1.461.555	-34.309.497
Verschil	636.711	2.815.075	-453.354	25	2.998.457	-10	-2.728.552	627.404	-45	-2.101.203

5.1.2 Programma Toetsing en Vergunningverlening

Het programma T&V laat een onderschrijding zien € 636.700. De realisatie van de additionele projecten is € 407.900 lager uitgevallen dan geraamd (zie 5.1.6.2). De reguliere exploitatie is per saldo € 228.800 lager uitgevallen dan geraamd.

Voor een toelichting op de kostensoorten wordt verwezen naar bijlage 10.1.

5.1.3 Programma Toezicht en Handhaving

Het programma T&H laat een onderschrijding zien € 2.815.100. De realisatie van de additionele projecten is € 2.320.600 lager uitgevallen dan geraamd (zie 5.1.6.2). De reguliere exploitatie is per saldo € 494.500 lager uitgevallen dan geraamd.

Voor een toelichting op de kostensoorten wordt verwezen naar bijlage 9.1.

5.1.4 Overhead

De overhead is € 477.900 hoger uitgevallen dan geraamd. De overschrijding wordt met name veroorzaakt door hogere personele lasten en door een extra storting in de voorziening werkloosheidsuitkering.

5.1.5 Onvoorzien

De post onvoorzien van € 47.700 is in 2023 niet aangewend.

5.1.6 Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de deelnemersbijdragen, opbrengsten additionele projecten en overige opbrengsten:

• Deelnemersbijdragen	€	30.636.300
• Additionele projecten	€	3.762.500
• Overige opbrengsten	€	<u>540.300</u>
Totaal	€	30.949.100

In totaal is in 2023 ten opzichte van de raming € 2.101.200 minder aan algemene dekkingsmiddelen ontvangen:

• Additionele projecten	€	-/- 2.728.600
• Overige opbrengsten	€	<u>627.400</u>
Totaal	€	-/- 2.101.200

Onder de additionele projecten vallen o.a. de specifieke regelingen IBP VTH (SPUK IBP VTH) en extra toezicht en handhaving energiebesparingsplicht (SPUK THE). Voor de uitvoering is een meerjarig budget beschikbaar. Indien het jaarlijks beschikbare budget niet wordt aangewend dan wordt het budget doorgeschoven naar het volgende jaar.

5.1.6.1 Deelnemersbijdragen

De bijdragen van deelnemers zijn gebaseerd op de uitvoering van de werkplannen.

De jaarrekening 2023 sluit met een positief rekeningresultaat van € 897.254. Voor een toelichting op de bestemming wordt verwezen naar paragraaf 2.2.

Van het resultaat wordt voorgesteld een bedrag van € -/- 198.046 overeenkomstig het besluit van het AB van 26 juni 2019 collectief met de deelnemers. Het betreft hier het verschil tussen voor- en nacalculatie als gevolg van niet gerealiseerde productie die via de methodiek nacalculatie wordt doorgeschoven naar 2023 dan wordt afgerekend (zie 5.1.6.2).

Indien het verschil van de deelnemersbijdrage tussen voor- en nacalculatie zich binnen de bandbreedte van 10% bevindt dan wordt het verschil meegenomen naar een volgend dienstjaar via een vordering of schuld op de balans. Is het verschil van de deelnemersbijdrage tussen voor- en nacalculatie meer dan 10% dan wordt het verschil buiten de bandbreedte van 10% met de deelnemer afgerekend.

In tabel 12 zijn de uitkomsten van de vastgestelde methodiek nacalculatie opgenomen per deelnemer en in tabel 13 is per deelnemer de afwijking weergegeven voor de afrekening/verrekening op basis van de afgesproken marge van

+/-10% (ten opzichte van de geraamde deelnemersbijdrage 2023). Bij de berekening van de afwijking wordt het balanssaldo van de afrekening/verrekening per 31-12-2022 meegenomen.

Een overzicht van de deelnemersbijdrage over 2023 na verrekening nacalculatie inclusief additionele projecten is opgenomen in tabel 14.

Tabel 12 Verrekening rekeningresultaat volgens vastgestelde methodiek nacalculatie

Nacalculatie 2023				
Deelnemers	Begroting (voorcalkulatie)			
	Bijdrage 2023 na wijziging	Bijdrage Nacalculatie	Bijdrage Voorcalkulatie	Rekeningresultaat
1	2	3	4	5
Delft	1.479.263	1.589.410	1.479.263	110.147
Den Haag	7.456.155	7.456.502	7.456.155	39.347
Leidschendam-Voorburg	1.081.333	1.066.127	1.081.333	-15.206
Midden-Delfland	630.102	599.160	630.102	-30.942
Pijnacker-Nootdorp	877.562	875.266	877.562	-2.296
Rijswijk	824.922	819.905	824.922	-5.017
Wassenaar	601.332	561.747	601.332	-39.585
Westland	4.442.560	4.229.247	4.442.560	-213.313
Zoetermeer	1.297.660	1.286.523	1.297.660	-11.137
Provincie Zuid-Holland	11.955.401	12.321.449	11.955.401	366.048
Totaal	30.646.290	30.844.336	30.646.290	198.048

Tabel 13 Nacalculatie per deelnemer

Deelnemers	Nacalculatie saldo 31-12-2022	Minderwerk Den Haag	Waterwet en PMV PZH	(p)ZZS PZH	Extra storting Wassenaar	Gefuid M.D. Westland	Lekkstromen Westland	Toezicht Den Haag	Facturering via Balans	Restitutie P.N	Nacalculatie- saldo actueel	Rekening- resultaat	Totaal	%	Afwijking binnen 10%	Transitoria		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Delft	-112.274	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-112.274	110.147	-2.127	-0,14	-147.926	-	-	-2.127
Den Haag	-391.057	164.123	-	-	-	-	-	148.664	-	-	-78.270	39.347	-38.923	-0,52	-745.616	-	-	-38.923
Leidschendam-Voorburg	-91.143	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-91.143	-15.206	-106.349	-9,84	-108.133	-	-	-106.349
Midden-Delfland	34.070	-	-	-	-	10.800	-	-	-	-	44.870	-30.942	13.928	2,21	63.010	-	-	13.928
Pijnacker-Nootdorp	-78.208	-	-	-	-	-	-	-	-	-27.740	-105.948	-2.296	-108.244	-12,33	-87.756	-20.488	-	-87.756
Rijswijk	73.631	-	-	-	-	-	-	-	-3.186	-	70.445	-5.017	65.428	7,93	82.492	-	-	65.428
Wassenaar	39.121	-	-	-	-39.121	-	-	-	-	-	-39.585	-39.585	-6,58	60.133	-	-	-	39.585
Westland	-392.970	-	-	-	-	-	42.128	-	-14.310	-	-365.152	-213.313	-578.465	-13,02	-444.256	-134.209	-	-444.256
Zoetermeer	-120.437	-	-	-	-	-	-	-	-4.572	-	125.009	-11.137	136.146	10,49	-129.766	6.380	-	129.766
Provincie Zuid-Holland	-452.430	-	167.650	2.000	-	-	-	-	42.000	-	240.780	366.048	125.268	1,05	1.195.540	-	-	125.268
Totaal	-1.491.697	164.123	167.650	2.000	-39.121	10.800	42.128	148.664	19.932	-27.740	-1.003.261	198.046	-805.215	-2,63	-382.544	-161.077	-	-644.138

Tabel 14 Deelnemersbijdragen

Deelnemers	Totaal gefactureerd							Afgerekend via balans								
	Voorschot 1e halfjaar 2023	Voorschot 2e halfjaar 2023	PZH SMP's	P.N label C	Westland lekkstromen	Hergebruik stedelijk afvalwater	Totaal gefactureerd voorschot 2023	Correctie via balans	Afrekening 2021	Afrekening 2022	Totaal gefactureerd en balans	Nog te factureren	Totaal	Additionalen opdrachten	Bijdrage 2023	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Delft	706.917	772.347	-	-	-	-	1.479.264	-	-	-	-	1.479.264	-	1.479.264	-	1.479.264
Den Haag	3.492.416	3.650.953	-	-	-	-	7.143.369	312.787	-	-	-	7.456.156	-	7.456.156	-	7.456.156
Leidschendam-Voorburg	488.075	593.258	-	-	-	-	1.081.333	-	-	-	-	1.081.333	-	1.081.333	-	1.081.333
Midden-Delfland	296.223	323.079	-	-	-	-	619.302	10.800	-	-	-	630.102	-	630.102	-	630.102
Pijnacker-Nootdorp	394.549	431.572	-	-	-	-	826.121	-	-	25.635	-	851.756	25.806	877.562	-	877.562
Rijswijk	359.451	508.997	-	-	-	-	868.448	-	-43.526	-	-	824.922	-	824.922	-	824.922
Wassenaar	183.495	314.123	-	-	-	-	497.618	-	-	-	-	497.618	103.714	601.332	-	601.332
Westland	1.970.830	2.009.766	-	-	250.000	-	4.230.596	42.128	-	-	169.837	4.442.561	-	4.442.561	-	4.442.561
Zoetermeer	596.924	660.137	-	-	-	-	1.257.061	-	20.400	20.199	-	1.297.660	-	1.297.660	-	1.297.660
Provincie Zuid-Holland	5.500.608	5.848.310	50.000	-	-	-	26.833	11.425.751	169.650	-	-	11.595.401	360.000	11.955.401	355.300	12.310.701
Totaal	13.989.488	15.112.542	50.000	-	250.000	-	26.833	29.428.863	535.365	20.400	172.145	30.156.773	489.520	30.646.293	355.300	31.001.593

5.1.6.2 Additionele projecten

In totaal zijn in 2023 € 3.762.500 aan additionele projecten verstrekt. Deze wijzigingen zijn op grond van artikel 24, lid 8b van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden via een administratieve wijziging verwerkt. Tot en met de Najaarsnota 2023 was een bedrag van € 3.751.200 aan additionele projecten verstrekt.

Na vaststelling van de Najaarsnota 2023 is nog bedrag van € 11.300 aan additionele projecten binnengekomen:

• Versterking Omgevingsveiligheid cluster 2 (provincie Zuid-Holland)	€	3.600
• Versterking Omgevingsveiligheid cluster 3 (Omgevingsdienst NL)	€	7.700
Totaal	€	11.300

Ultimo 2023 was voor de SPUK IBP Versterking VTH-stelsel nog een bedrag beschikbaar van € 211.000 en voor de SPUK Extra toezicht en handhaving energiebesparingsplicht nog een bedrag van € 2.085.600. De verdere uitvoering vindt plaats in 2024 en volgende jaren.

Van de additionele projecten is een totaalbedrag van € 1.033.900 bij de opdrachtgevers in rekening gebracht. Doordat de lasten € 2.728.600 lager zijn uitgevallen dan geraamd zijn ook de baten lager.

Tabel 15 Additionele projecten

Projectomschrijving	Opdrachtgever	Budget	Kosten	Verschil	Naar 2024
E-PRTR (European Pollutant Release and Transfer Register)	Provincie Zuid-Holland	6.800	6.756	44	0
Advisering BRIKS gemeenten	Provincie Zuid-Holland	100.000	44.070	55.930	0
Werkplan Spoed en Nazorg	Provincie Zuid-Holland	640.000	296.829	343.171	0
Versterking Omgevingsveiligheid (cluster 2)	Omgevingsdienst NL	56.700	28.193	28.507	0
Versterking Omgevingsveiligheid (cluster 6)	Omgevingsdienst NL	7.700	3.442	4.258	0
Versterking Omgevingsveiligheid (cluster 3)	Provincie Zuid-Holland	7.700	7.645	55	0
SPUK IBP Versterking VTH-stelsel	Min. Infrastructuur en Waterstaat	351.000	139.996	211.004	211.000
SPUK Extra toezicht en handhaving energiebesparingsplicht	Min. Klimaat en Energie	2.592.600	507.017	2.085.583	2.085.600
Totaal		3.762.500	1.033.948	2.728.552	2.296.600

5.1.6.3 Overige opbrengsten

De overige opbrengsten zijn € 627.400 hoger uitgevallen dan geraamd. Ten opzichte van de Najaarsnota 2023 is de vergoeding voor gedetacheerd personeel € 133.900 hoger uitgevallen dan geraamd en de vergoeding in het kader van de Ziektewet en Wet Arbeid en Zorg (WAZO) is € 73.800 hoger uitgevallen dan geraamd. Aan rente-inkomsten is een bedrag van € 349.500 ontvangen en wegens doorbelasting van gemaakte kosten een bedrag van € 44.800.

5.1.7 Heffing Vpb

Met het Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen zijn in 2016 afspraken gemaakt dat indien een omgevingsdienst zijn overheidstaken op basis van wetgeving uitvoert en op alle andere (commerciële) activiteiten geen winst behaalt de omgevingsdienst dan niet Vpb-plichtig is. De ODH belast zijn producten en diensten uitsluitend tegen kostprijs (zonder winstopslag) door aan zijn afnemers. Met inachtneming hiervan is geconcludeerd dat de ODH niet Vpb-plichtig is (en dus geen fiscale administratie hoeft te voeren en geen aangifte hoeft te doen).

5.1.8 Mutaties reserves

De ODH is eigen risicodragers in het kader van de werkloosheidswet (WW), de Ziektewet (ZW) en Wet Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). Voor de ziektewet betekent het dat de uitkering na het tweede ziektejaar voor rekening van de ODH komt in plaats van het UWV. Ter dekking van het financieel risico is in 2022 een bestemmingsreserve eigen risicodragerschap WW, ZW en WGA ingesteld.

Het structurele premiebedrag werkhervattingskas van € 184.000 die vanaf 2022 niet meer is verschuldigd is in de bestemmingsreserve gestort en wordt jaarlijks geïndexeerd met het percentage loonsomstijging. Onttrekking aan de bestemmingsreserve vindt plaats op het moment dat een WW-uitkering, ZW-uitkering of WGA-uitkering is verschuldigd. Het te onttrekken bedrag wordt gestort in een voorziening waaruit de verschuldigde uitkeringen worden gedekt. Jaarlijks wordt (bij het opstellen van de begroting en/of jaarrekening) op basis van de instroom de hoogte van de bestemmingsreserve beoordeeld en zo nodig bijgesteld. In 2023 zijn twee medewerker ingestroomd. De verwachting is dat in 2024 meer medewerkers zullen instromen.

Bij vaststelling van de jaarrekening 2022 is van het batig resultaat van € 1.461.600 een bedrag van € 55.100 in de algemene reserve gestort en een bedrag van € 575.800 is aangewend voor de nacalculatie. Van het restantbedrag van € 1.406.500 is een bedrag van € 830.700 overgeheveld naar 2023. Hiervan heeft € 102.700 betrekking op het project 'Digitaal ordenen documenten' en € 653.000 is overgeheveld ten behoeve van organisatieontwikkelingskosten. Daarnaast is een bedrag van € 75.000 naar 2023 overgeheveld in verband met het 10-jarg bestaan van de ODH in 2023.

5.2 Overzicht incidentele lasten en baten

De in dit overzicht opgenomen lasten en baten zijn als incidenteel bestempeld, omdat deze lasten en baten alleen in 2023 zijn gerealiseerd.

Tabel 16 Incidentele lasten en baten

Kostensoort	Omschrijving	Programma		Overhead	Algemene dekkingsmiddelen	Totaal
		T&V	T&H			
Personeel/overhead	Intensiveringen werkplannen	1.498.800	481.500	1.176.600	0	3.156.900
Personeel/overhead	Programma versterking Omgevingsveiligheid	62.600	0	16.400	0	79.000
Personeel/overhead	Doorbelaste kosten	44.900	0	3.100	0	48.000
Personeel/overhead	Inhuur a.g.v. detachering en uitkeringen	83.900	265.700	142.700	0	492.300
Personeel/overhead	Resultaatbestemming 2022 - Project Digitaal ordenen documenten	0	0	102.700	0	102.700
Personeel/overhead	Resultaatbestemming 2022 - Organisatieontwikkelingskosten	0	0	653.000	0	653.000
Personeel/overhead	Resultaatbestemming 2022 - ODH 10 jaar	0	0	75.000	0	75.000
Personeel/overhead	Onderuitputting personele lasten	-228.600	-471.300	100.600	0	-599.300
Indirecte kosten	Onderuitputting indirecte kosten	0	0	-304.100	0	-304.100
Indirecte kosten	Storting in voorziening bovenwettelijk verlof	0	0	255.900	0	255.900
Indirecte kosten	Storting in voorziening werkloosheidsuitkering	0	0	377.700	0	377.700
Additionele projecten	Kosten additionele projecten	354.200	679.800	0	0	1.034.000
Totaal incidentele lasten		1.815.800	955.700	2.599.600	0	5.371.100
Algemene dekkingsmiddelen	Intensivering werkplan 2023	0	0	0	-3.156.900	-3.156.900
Algemene dekkingsmiddelen	Programma versterking Omgevingsveiligheid	0	0	0	-79.000	-79.000
Algemene dekkingsmiddelen	Vergoedingen detacheringen en uitkeringsinstanties	0	0	0	-679.400	-679.400
Algemene dekkingsmiddelen	Overige opbrengsten - doorbelaste kosten	0	0	0	-48.000	-48.000
Algemene dekkingsmiddelen	Overige opbrengsten - rente	0	0	0	-349.500	-349.500
Algemene dekkingsmiddelen	Afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren - renteopbrengst 2022	0	0	0	-25.400	-25.400
Algemene dekkingsmiddelen	Afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren - afrekening werkplan Spoed en Nazorg 2022	0	0	0	-65.500	-65.500
Algemene dekkingsmiddelen	Bijdragen additionele projecten	0	0	0	-1.034.000	-1.034.000
Totaal incidentele baten		0	0	0	-5.437.700	-5.437.700

Incidentele lasten

- Intensivering werkplannen: in 2023 is het werkvolume van de werkplannen door intensiveringen met incidenteel € 3.156.900 toegenomen. Van de provincie Zuid-Holland is in totaal € 2.234.600 aan extra opdrachten ontvangen (met name intensiveringen in het kader van de Wet natuurbescherming zoals soortenbescherming en gebiedsbescherming stikstof en Waterwet). Van de gemeenten Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer is in totaal € 143.300 aan opdrachten ontvangen voor de uitvoering van label C en EPBD III. Van de gemeente Den Haag is een aanvullende opdracht ontvangen van € 148.700 voor extra inzet toezicht en handhaving. Van de gemeenten Pijnacker-Nootdorp en Westland is in totaal € 345.700 aan opdrachten ontvangen t.b.v. lekstromen glastuinbouw. Voor vergunningverlening en toezicht en handhaving zijn van de gemeenten Midden-Delfland, Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer aanvullende opdrachten ontvangen voor een totaalbedrag van € 284.600.
- Programma versterking Omgevingsveiligheid (VOV): dit programma heeft in 2021 het programma Impuls Omgevingsveiligheid (IOV) vervangen. Gemeenten ontvingen in het kader van cluster 4 van de Meerjaren agenda omgevingsveiligheid 2021-2024 in 2022 een bedrag € 144.000. Een deel van deze taak (€ 79.000) wordt door de ODH uitgevoerd;
- Doorbelaste kosten: betreft een aantal incidentele kosten die zijn doorbelast;
- Inhuur: het inhuurbudget is incidenteel met € 492.300 verhoogd als gevolg van incidentele baten door detachering van personeel en incidentele vergoedingen van uitkeringsinstanties in verband met zwangerschap;
- Resultaatbestemming Project Digitaal ordenen documenten: bij resultaatbestemming 2022 is een bedrag van € 102.700 doorgeschoven naar 2023;
- Resultaatbestemming organisatieontwikkelingskosten: bij resultaatbestemming 2022 is een bedrag van € 653.000 naar 2023 overgeheveld;
- Resultaatbestemming 10 jaar ODH: bij resultaatbestemming 2022 is een bedrag van € 75.000 doorgeschoven naar 2023;
- Onderuitputting personele lasten: de personele lasten (salariskosten, inhuur, algemene personeelskosten en opleidingskosten) zijn in 2023 per saldo € 599.300 lager uitgevallen dan geraamd;
- Onderuitputting indirecte kosten: de indirecte kosten zijn in 2023 € 304.100 lager uitgevallen dan geraamd;
- Storting in voorziening bovenwettelijk verlof: de voorziening bovenwettelijk verlof is incidenteel met € 255.900 verhoogd naar € 1.096.900;
- Storting in voorziening werkloosheidsuitkeringen: ten behoeve van de aanvulling van de voorziening werkloosheidsuitkeringen is een aanvullende storting gedaan van € 377.700;
- Additionele projecten: in 2023 is voor een totaalbedrag van € 1.034.000 aan additionele projecten uitgevoerd. Deze opdrachten hebben een incidenteel karakter (zie 5.1.6.2);

Incidentele baten

- Intensivering werkplan 2023: zie toelichting incidentele lasten;
- Programma versterking Omgevingsveiligheid: zie toelichting incidentele lasten;
- Vergoedingen detachering en uitkeringsinstanties: betreft incidentele baten in verband met detachering personeel en incidentele vergoedingen van uitkeringsinstanties in verband met zwangerschap;
- Overige opbrengsten: betreft incidentele baten voor een bedrag van € 48.000 als gevolg van doorbelasting van kosten;
- Overige opbrengsten: over 2023 is in totaal een bedrag van € 349.500 aan rentebaten ontvangen;
- Afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren: betreft over 2022 ontvangen rentebaten die in 2023 zijn ontvangen;
- Afwikkelingsverschillen voorgaande dienstjaren: t.b.v. het werkplan Spoed en Nazorg over 2022 is een bedrag van € 65.500 te weinig aan uren doorbelast.
- Bijdragen additionele projecten: zie toelichting incidentele lasten.

Tabel 17 Structureel evenwicht

Structureel jaarrekeningsaldo	2023
Saldo van baten en lasten 2023	897.300
Af: incidentele baten (exclusief onttrekkingen reserves)	-5.437.700
Bij: incidentele lasten (exclusief toevoegingen reserves)	5.371.100
Genormaliseerd saldo van baten en lasten 2023	830.700
Af: onttrekkingen reserves	-1.461.600
Bij: toevoegingen reserves	828.300
Genormaliseerd resultaat 2023	197.400

6 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

6.1 Wet- en regelgeving

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

6.2 Algemene waarderingsgrondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Voor zover relevant wordt met oninbaarheid rekening gehouden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben (met uitzondering van de opgebouwde vakantiegelden). Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. De gehanteerde valuta is de Euro.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het wettelijke verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals vakantiegelden en vakantiedagen.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Op basis van de aanbevelingen van de commissie BBV geldt hetzelfde voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een jaarlijks constante ontwikkeling.

6.3 Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - o Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 28 september door het Algemeen Bestuur is vastgesteld;
 - o Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschijdingen van baten, onderschijdingen van lasten en onderschijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
 - o Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - o Een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 1.002.367) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - o Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

6.4 Activa

6.4.1 Materiële vaste activa

Materiële vaste activa met *economisch* nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Afschrijving vindt op lineaire wijze plaats met ingang van het jaar volgend op het jaar waarin de investering is gedaan op basis van de verwachte gebruiksduur. Op grondbezit met economisch nut wordt niet afgeschreven.

De ODH kent geen vaste activa met maatschappelijk nut.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

a. Kosten onderzoek en ontwikkeling	4 jaar
b. Gereedschappen, meet- en geluidsapparatuur	5 jaar
c. Hardware en software automatisering met uitzondering van mobiele telefoons en tablets	5 jaar
d. Huisvesting en Kantoorinventaris	10 jaar
e. Mobiele telefoons en tablets	3 jaar

Specifieke investeringsbijdragen van derden, evenals aangewezen reserves worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven, conform de door het algemeen bestuur besloten wijze en termijnen. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

6.4.2 Vlottende activa

Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling (statische methode) van de inbaarheid van de vorderingen. Op basis hiervan zijn vorderingen uit hoofde van sociale voorzieningen geheel voorzien. De overlopende activa en liquide middelen zijn eveneens op basis van de nominale waarden gewaardeerd.

Onder de overlopende activa worden opgenomen:

- de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel;
- overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.

6.5 Passiva

6.5.1 Eigen vermogen

Het totale eigen vermogen is gelijk aan het eigen vermogen van voorgaand jaar vermeerderd of verminderd met het resultaat voor bestemming. Voor zover het bestuur gedurende het jaar al besluiten over bestemmingsreserves heeft genomen, zijn de effecten van deze besluiten in de stand van die reserves per jaareinde verwerkt. Uit het resultaat voor reservemutaties en de effecten van genoemde bestuursbesluiten betreffende goedgekeurde reservemutaties volgt een resultaat voor bestemming, dat als een gescheiden post van het eigen vermogen is gepresenteerd. De reserves van het eigen vermogen worden onderscheiden in een algemene reserve en bestemmingsreserves. De overige bestemmingsreserves zijn door het bestuur ingesteld voor specifieke doeleinden, zoals de financiering van activa, verwachte bijdrage in projecten of relevante risico's. Voor alle bestemmingsreserves geldt dat het bestuur over de aard en omvang kan beslissen.

6.5.2 Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd o.a. voor:

- a) verplichtingen voor op de balansdatum bestaande risico's ter zaken van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen, waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- b) voor kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren.

6.5.3 Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn op basis van de nominale waarden gewaardeerd. Onder de overlopende passiva worden afzonderlijk opgenomen:

- a) verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- b) de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;
- c) overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.

7 Balans en toelichting

7.1 Balans

Activa	31-12-2023	31-12-2022	Passiva	31-12-2023	31-12-2022
Vaste activa	749.902	998.107	Eigen vermogen	2.653.782	2.952.965
Totaal Materiële vaste activa	749.902	998.107	Algemene reserve	2.209.454	2.718.640
Materiele vaste activa	749.902	998.107	- weerstandsvermogen	1.312.200	1.257.085
			- resultaat boekjaar	897.254	1.461.555
			Bestemmingsreserve	444.328	234.325
			- eigen risico dragerschap WW, ZW en WGA	444.328	234.325
			Voorzieningen	1.499.146	906.708
			Werkloosheidsuitkering	402.246	65.708
			Bovenwettelijk verlof	1.096.900	841.000
TOTAAL VASTE ACTIVA	749.902	998.107	TOTAAL VASTE PASSIVA	4.152.928	3.859.673
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	9.828.508	8.610.648	Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	4.287.645	3.025.085
Vorderingen openbare lichamen	3.124.559	1.845.819	Crediteuren	373.829	213.549
Overige vorderingen	385.888	275.566	Af te dragen BTW	2.321.611	1.278.980
Rekening courant	6.315.118	6.488.129	Af te dragen loonheffing en soc. Premies	1.592.205	1.532.556
Rekening courant SimplifiedCard	2.943	1.134			
Liquide middelen	521.922	5.920			
banksaldi	521.922	5.920			
Overlopende activa	1.193.466	594.398	Overlopende passiva	3.853.225	3.324.315
Vooruitbetaalde bedragen	484.023	495.502	Vooruit gefactureerde dwangsommen	533.375	456.638
Overige overlopende activa	709.443	98.896	Nog af te rekenen/verrekenen resultaat nacalculatie	1.003.261	1.018.932
			Ovrig overlopende passiva	2.316.589	1.848.745
Totaal vlottende activa	11.543.896	9.210.966		8.140.870	6.349.400
Totaal activa	12.293.798	10.209.073		12.293.798	10.209.073

7.2 Toelichting op de balans

7.2.1 Vaste activa

Materiele vaste activa	Boekwaarde begin 2023	Investering 2023	Afschrijving 2023	Bijzondere waarde-vermindering	Boekwaarde einde 2023
Vervangingsinvestering ICT	339.057	41.695	195.552	0	185.200
Vervangingsinvestering mobiele apparatuur 2022	208.955	0	69.839	0	139.116
Aanschaf audiovisuele apparatuur 2022	71.700	0	14.340	0	57.360
Vervangingsinvestering DMS/RMA nieuw	30.690	0	7.672	0	23.018
Vervangingsinvestering HRM-gesprekencyclus (My Forms)	12.148	0	4.049	0	8.099
Vervangingsinvestering VTH	47.309	0	12.853	0	34.456
Totaal ICT krediet	709.859	41.695	304.305	0	447.249
Huisvesting en inventaris oud	191.471	0	38.471	0	153.000
Huisvesting en inventaris nieuw	26.700	46.219	2.670	0	70.249
Inrichting thuiswerkplek	63.455	28.640	12.691	0	79.404
Gereedschappen, meet- en geluidsapparatuur	6.622	0	6.622	0	0
Totaal Krediet Huisvesting en Inventaris	288.248	74.859	60.454	0	302.653
Totaal	998.107	116.554	364.759	0	749.902

7.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Kortlopende vorderingen	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Vorderingen openbare lichamen	3.124.559	1.845.819
Overige vorderingen	385.888	275.566
Rekening courant schatkistbankieren	6.315.118	6.488.129
Rekening courant Simplified Card	2.943	1.134
Totaal	9.828.508	8.610.648

De vorderingen op openbare lichamen bedragen in totaal € 3.124.559, waarvan € 214.196 betrekking heeft op vorderingen wegens detachingsvergoedingen van medewerkers die bij de Omgevingsdienst NL en de VNG in 2023 zijn gedetacheerd.

Tot en met 2022 werd het nog te ontvangen saldo van de vooruit gefactureerde deelnemersbijdrage over de 1^e helft van het volgende boekjaar onder de kortlopende vorderingen verantwoord. Daar stond op de overlopende passiva een bedrag wegens vooruit gefactureerde deelnemersbijdrage tegenover. Met ingang van 2023 wordt het nog te ontvangen saldo van de vooruit gefactureerde deelnemersbijdrage over 2024 gesaldeerd met de vooruit gefactureerde deelnemersbijdrage over 2024. Ten behoeve van de vergelijking zijn de balanstotalen van de vorderingen op openbare lichamen en de overlopende passiva per 31-12-2022 aangepast.

Van de overige vorderingen met een totaalbedrag van € 385.888 heeft € 383.875 betrekking op nog te ontvangen dwangsommen.

In het kader van de wet Schatkistbankieren zijn alle decentrale overheden vanaf 15 december 2013 verplicht hun overtollige⁷ liquide middelen op een rekening courant bij het Ministerie van Financiën te storten.

7.2.3 Liquide middelen

Liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Banksaldi	521.922	5.920
Totaal	521.922	5.920

⁷ Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak.

7.2.4 Overlopende activa

Overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Vooruitbetaalde bedragen	484.023	495.502
Overige overlopende activa	709.443	98.896
Totaal	1.193.466	594.398

De overlopende activa bestaat uit door leveranciers vooruit gefactureerde bedragen die betrekking hebben op 2024. Van de overige overlopende activa heeft een bedrag van € 517.260 betrekking op nog met de deelnemers af te rekenen intensiveringen en additionele projecten. Een bedrag van € 85.714 heeft betrekking op nog te ontvangen bijdragen van Omgevingsdienst NL. De overige € 5.135 heeft betrekking op nog te corrigeren salarisinhoudingen. Eigen vermogen

Kortlopende vorderingen	Beginstand 2023	Stortingen	Onttrekkingen	Eindstand 2023
Algemene reserve	1.257.085	55.115	-	1.312.200
Rekeningresultaat 2022	1.461.555	-	1.461.555	-
Rekeningresultaat 2023	-	897.254	-	897.254
Bestemmingsreserve eigen risico WW, ZW en WGA	234.325	210.003	-	444.328
Totaal	2.952.965	1.162.372	1.461.555	2.653.782

De jaarrekening 2023 sluit met een batig saldo van € 897.254.

De ODH is eigen risicodragers in het kader van de werkloosheidswet (WW), de Ziektewet (ZW) en Wet Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). Voor de ziektewet betekent het dat de uitkering na het tweede ziektejaar voor rekening van de ODH komt in plaats van het UWV. Ter dekking van het financieel risico is in 2022 een bestemmingsreserve eigen risicodragerschap WW, ZW en WGA ingesteld.

De aanvullende bijdrage WW die bij de medewerkers over 2023 is ingehouden wordt rechtstreeks in de voorziening gestort. Vanaf 2024 vindt er geen inhouding meer plaats.

De bestemmingsreserve eigen risico WW, ZW en WGA kende ultimo 2023 een saldo van € 444.300.

Voorgesteld wordt het rekeningresultaat 2023 van € 897.254 te bestemmen voor:

6. Nacalculatie 2023	€	-/- 198.046
7. Dekking verhoging deelnemersbijdrage 2024 (als gevolg van indexering)	€	307.600
8. Project 'Digitaal ordenen documenten'	€	100.000
9. Organisatieontwikkelingskosten/Uitvoering Koersplan 2024-2028	€	<u>687.700</u>
Totaal	€	897.254

Het bedrag van de nacalculatie van € -/- 198.046 wordt overeenkomstig het besluit van het AB van 26 juni 2019 collectief met de deelnemers. Het betreft hier het verschil tussen voor- en nacalculatie als gevolg van niet gerealiseerde productie die via de methodiek nacalculatie wordt doorgeschoven naar 2024 dan wel wordt afgerekend (zie 5.1.6.2).

7.2.5 Voorzieningen

Voorzieningen 2023	Beginstand 2023	Stortingen	Onttrekkingen	Eindstand 2023
Werkloosheidsuitkeringen	65.708	377.700	41.162	402.246
Bovenwettelijk verlof	841.000	328.100	72.200	1.096.900
Totaal	906.708	705.800	113.362	1.499.146

De ODH heeft als risicodragers een voorziening gevormd voor de dekking van de (bovenwettelijk) werkloosheidsuitkering waardoor de kosten van de werkloosheidsuitkeringen niet op de exploitatie in toekomstige jaren drukken. Ultimo 2022 was er één oud-medewerker waarvoor een voorziening was gevormd. In 2023 is één oud-medewerker ingestroomd, waardoor een extra storting is gedaan van € 377.700. In 2023 is in totaal € 41.162 aan werkloosheidsuitkering uitgekeerd.

In 2022 is een voorziening bovenwettelijk verlof ingesteld. Het saldo bovenwettelijke verlofuren bedraagt ultimo 2023 21.556 uur (ultimo 2022 17.368 uur) en is gewaardeerd tegen het uurtarief per medewerker met een opslag van 30% voor werkgeverslasten. In totaal gaat het ultimo 2023 om een bedrag van € 1.096.900.

7.2.6 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Kortlopende schulden	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Crediteuren	373.829	213.549
Af te dragen BTW	2.321.611	1.278.980
Af te dragen loonheffing en sociale premies	1.592.205	1.532.556
Totaal	4.287.645	3.025.085

Het crediteurensaldo betreft de nog openstaande facturen per 31 december 2023.

7.2.7 Overlopende passiva

Overlopende passiva	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Vooruit gefactureerde dwangsommen	533.375	456.638
Nog af te rekenen/verrekenen resultaat nacalculatie	1.003.261	1.018.932
Overige overlopende passiva	2.316.589	1.848.745
Totaal	3.853.225	3.324.315

Ultimo 2022 was een bedrag van € 456.638 aan dwangsommen gefactureerd. In 2023 is een bedrag van € 235.250 aan nieuwe dwangsommen gefactureerd en is een bedrag van € 150.665 aan ontvangen dwangsommen aan de deelnemende gemeenten uitbetaald. Daarnaast is een bedrag van € 7.828 afgeboekt. Van het saldo van € 533.375 is ultimo 2023 een bedrag van € 149.500 ontvangen maar nog niet uitbetaald. Het saldo van € 383.375 wordt pas nadat het volledige bedrag van de dwangsom is geïnd aan de deelnemende gemeenten uitbetaald.

Op basis van de bij besluit van 26 juni 2019 door het AB vastgestelde methodiek nacalculatie wordt voorgesteld een bedrag van € -/- 198.046 via de balans met de deelnemers te verrekenen/af te rekenen. Van het afgerekende/nog te verrekenen rekeningresultaat was ultimo 2023 nog een bedrag beschikbaar van € 1.003.261. Met toevoeging van het bedrag van € -/- 198.046 komt het saldo uit op een bedrag van € 805.215. Hiervan wordt € 159.293 afgerekend met de deelnemers zodat een bedrag van € 645.922 op de balans blijft staan.

De overige overlopende passiva bestaan met name uit nog te ontvangen facturen van in 2023 geleverde goederen en diensten voor een bedrag van € 980.355. Ten behoeve van uitvoering van extra ondersteuning toezicht op en handhaving van de energiebesparingsplicht is in het kader van een Specifieke uitkering (SPUK) een bedrag van € 493.291 vooruit ontvangen. Ten behoeve van de uitvoering van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel is een bedrag van € 210.999 vooruit ontvangen. Voorts is van de provincie Zuid-Holland een bedrag van € 50.000 als voorschot verantwoord voor het opstellen van de soortenmanagementplannen in 2024. Van de gemeente Pijnacker-Nootdorp is de deelnemersbijdrage over het 1^e halfjaar 2024 in 2023 ontvangen.

De uitvoering van het werkplan Spoed en Nazorg is in 2023 € 88.620 lager uitgekomen dan aan voorschot is ontvangen en wordt daarom gerestitueerd. Het additionele project BRIKS is € 55.930 lager uitgekomen dan aan voorschot is ontvangen en wordt eveneens gerestitueerd.

Een bedrag van € 12.629 heeft betrekking op nog af te wikkelen salariskosten.

7.3 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Artikel 53 van de BBV verplicht de ODH om in de toelichting op de balans inzicht te geven in de financiële verplichtingen waaraan de ODH is verbonden, voor zover die verplichtingen financiële consequenties hebben voor toekomstige jaren en deze verplichtingen niet zijn opgenomen in een balanspost. In de uitwerkingen van dit artikel is aangegeven dat alleen politiek-bestuurlijke en financieel gezien belangrijke verplichtingen dienen worden opgenomen.

Tabel 18 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Naam	Omschrijving	Start	Einde	Bedrag per jaar
Provincie Zuid-Holland	Huurcontract	1 januari 2013	Looptijd 5 jaar, stilzwijgend verlengd tot 31-12-2027	842.800
Centraal Beheer Achmea	Aansprakelijkheidsverzekering	1 februari 2013	Looptijd 3 jaar, stilzwijgend verlengd met 3 jaar tot 31-01-2025	25.300
Multilease	Leasecontract wagenpark	1 april 2018	Looptijd 3 jaar en verlengd tot 03-03-2024	86.600
ARP Nederland B.V.	Hardware (perceel 2)	1 juli 2023	Looptijd 3 jaar met optie verlenging met 5 x 1 jaar tot 30-06-2031	750.000
Protinus IT B.V.	Software (perceel 3)	1 juni 2023	Looptijd 3 jaar met optie verlenging met 5 x 1 jaar tot 31-05-2031	2.550.000
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.	Accountantsdienst	1 augustus 2022	Looptijd 3 jaar tot 31-07-2025	55.000
KPN Nederland B.V.	Technisch beheer en uitwijkvoorziening	1 april 2019	Looptijd 2 jaar met optie 5 x 1 jaar verlenging tot 31-03-2027	205.000
Afas Software	Contract geïntegreerd salaris, financieel en HRM systeem Profi	1 mei 2020	Looptijd 4 jaar met optie 3 x 2 jaar verlenging tot 30-04-2030	73.300
ABOVO Media B.V.	Media-inkoop	1 februari 2021	Looptijd 2 jaar met optie 2 x 1 jaar verlenging tot 31-01-2025	100.000
Arbo Concem B.V.	Arbodienst	1 mei 2021	Looptijd 2 jaar met optie 3 x 1 jaar verlenging tot 30-04-2026	84.800
Staffing Management Services B.V.	Inhuur personeel	1 mei 2021	Looptijd 2 jaar met optie verlenging met 2 x 1 jaar tot 23-07-2025	127.700
Xerox Nederland B.V.	Dienstverleningsovereenkomst printers	1 juni 2021	Looptijd 3 jaar met optie verlenging met 1 x 3 jaar tot 30-05-2027	117.600
Cauberg-Huygen Milieu B.V.	Milieucontroles	1 oktober 2021	Looptijd 1 jaar met optie verlenging met 2 x 1 jaar tot 30-09-2025	268.000
Pro 10 B.V.	Inkoopadvisering	1 januari 2022	Looptijd 1 jaar met optie verlenging met 3 x 1 jaar tot 31-12-2025	40.000
Medewerkers	Verlofrechten	2023	Opgebouwde verlofrechten t/m 2023	337.800

8 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met de door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 28 september 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.002.367.

Bevinding

Het Dagelijks Bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Begrotingscriterium		
1A,	Overschrijding lasten programma's	501.054
1B,	Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	0
2.	Ongeautoriseerde reservemutaties	0
3.	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan het algemeen bestuur zijn gemeld	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden		501.054
4.	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid	501.054
5.	Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	0
Voorwaardencriterium		
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed		37.925
M&O criterium		
Geen bevindingen		0
Totaal onrechtmatigheden		37.925

In de paragraaf bedrijfsvoering worden de afwijkingen verder toegelicht waarbij ook wordt ingegaan op de ondernomen acties om afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

9 Besluit Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden;

Gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 28 maart 2024;

Gelezen het verslag van bevindingen van de onafhankelijke accountant;

Gelezen het verslag en het advies van de rekeningcommissie;

Gelezen de reactie van het Dagelijks Bestuur van 13 juni 2024;

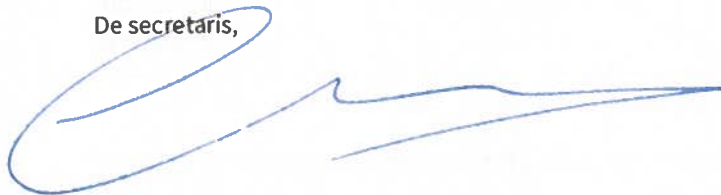
BESLUIT:

1. De Ontwerp Jaarstukken 2023 vast te stellen;
2. Het batig saldo van € 897.254 te bestemmen voor:

a. Nacalculatie 2023	€	-/- 198.046
b. Dekking verhoging deelnemersbijdrage 2024 (als gevolg van indexering)	€	307.600
c. Project 'Digitaal ordenen documenten'	€	100.000
d. Organisatieontwikkeling & Uitvoering Koersplan 2024-2028	€	<u>687.700</u>
Totaal	€	897.254
3. Het resultaat van de nacalculatie van € -198.046 met de deelnemers af te rekenen op basis van de vastgestelde methodiek nacalculatie (zoals opgenomen in tabel 12 en 13);

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op 4 juli 2024.

De secretaris,

Mr. C. van der Kamp

De voorzitter,

M.R. Ferwerda Msc.

10 Bijlagen

10.1 Exploitatierkening

Exploitatie-overzicht	Realisatie 2022	Begroting primitief 2023	VIN 2023	NJN 2023	Administratieve wijzigingen t/m NJN	Additionele opdrachten	Stedelijk afvalwater	Intensivering werkplan PZH	Begroting na wijziging	Realisatie
1 Personeelslasten	24.250.853	21.670.500	1.375.200	1.417.200	3.622.000	-	18.000	249.000	28.351.900	27.752.562
2 Kapitaallasten	331.315	611.300	4.400	-	-251.000	-	-	-	364.700	364.758
3 Indirecte kosten	3.350.267	3.202.700	830.200	-1.020.200	-76.900	-	8.800	111.000	3.055.600	3.432.700
4 Additionele projecten	533.110	-	-	-	3.751.200	11.300	-	-	3.762.500	1.033.948
5 Onvoorzien	-	47.400	300	-	-	-	-	-	47.700	-
TOTAAL LASTEN	28.465.545	25.531.900	2.210.100	397.000	7.045.300	11.300	26.800	360.000	35.582.400	32.583.968
6 Algemene dekkingsmiddelen	-29.593.003	-25.720.100	-1.388.600	-397.000	-7.045.300	-11.300	-26.800	-360.000	-34.949.100	-32.847.942
TOTAAL BATEN	-29.593.003	-25.720.100	-1.388.600	-397.000	-7.045.300	-11.300	-26.800	-360.000	-34.949.100	-32.847.942
SALDO VAN LASTEN EN BATEN	-1.127.458	-188.200	821.500	-	-	-	-	-	633.300	-263.974
7 Mutaties reserve	-334.098	188.200	-821.500	-	-	-	-	-	-633.300	-633.280
TOTAAL RESULTAAT	-1.461.555	-	-	-	-	-	-	-	-	-897.254

De jaarrekening 2023 sluit met een positief rekeningresultaat van € 897.254. Voor een toelichting op de bestemming wordt verwezen naar paragraaf 2.2.

De totale lasten (inclusief additionele projecten en storting in reserves) komen in 2023 uit op € 32.584.000 en dat is € 2.998.400 lager dan geraamd. De totale baten (inclusief additionele projecten en onttrekkingen aan reserves) komen in 2023 uit € 33.481.200 en dat is € 2.101.200 lager dan geraamd.

De post personeel bestaat uit de salariskosten van eigen personeel, de inhuur van derden, inkoop en diensten t.b.v. ICT (o.a. Servicedesk en uitwijkvoorziening), opleidingskosten en algemene personeelskosten.

Hierna is per hoofdkostensoort een toelichting opgenomen van de verschillen (afgerond op honderdtallen).

Personeel

De post personeel is in totaal € 599.300 lager uitgevallen dan geraamd door:

• Minder personele lasten T&V	€	-/- 228.600
• Minder personele lasten T&H	€	-/- 471.300
• Meer personele lasten BV	€	100.600
Totaal	€	-/- 599.300

Kapitaallasten

In de primitieve begroting was een post kapitaallasten opgenomen van € 611.300. De post kapitaallasten is via een administratieve wijziging verlaagd met € 246.600 naar € 364.700 ten behoeve van extra inhuur ICT in het kader van de voorbereiding Omgevingswet.

In 2023 zijn geen financieringsmiddelen aangetrokken.

Indirecte kosten

De indirecte kosten bestaan uit huisvestingskosten, ICT-kosten, vervoerskosten, materiële productiekosten en overige bedrijfskosten. De indirecte kosten zijn in 2023 € 377.100 hoger uitgevallen dan geraamd met name als gevolg van een aanvullende storting in de voorziening werkloosheidsuitkering.

Additionele projecten

Na de vaststelling van de Najaarsnota 2023 bedroeg het totaal aan additionele projecten € 3.751.200. Na de vaststelling van de Najaarsnota 2023 is nog een totaalbedrag van € 11.300 aanvullende opdrachten ontvangen. Het gaat om een bedrag van € 11.300 voor de uitvoering Omgevingsveiligheid (cluster 2 en 3).

In totaal is een bedrag van € 1.034.000 uitgegeven, zodat een verschil resteert van € 2.728.600. De lasten zijn bij de betreffende opdrachtgevers gerestitueerd en/of afgerekend (zie 5.1.6.2, tabel 15).

Onvoorzien

In de primitieve begroting 2023 was een post voor onvoorzien opgenomen van € 47.700. In 2023 zijn geen bedragen aan de post onvoorzien onttrokken.

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de deelnemersbijdragen, opbrengsten additionele projecten en overige opbrengsten:

• Deelnemersbijdragen	€	30.646.300
• Additionele opdrachten	€	3.762.500
• Overige opbrengsten	€	540.300
Totaal	€	34.949.100

In totaal is in 2023 ten opzichte van de raming € 2.101.200 minder aan algemene dekkingsmiddelen ontvangen:

• Additionele opdrachten	€	-/- 2.728.600
• Overige opbrengsten	€	627.400
Totaal	€	-/- 2.101.200

Op basis van de bij besluit van 26 juni 2019 door het AB vastgestelde methodiek nacalculatie wordt voorgesteld een bedrag van € -/- 198.046 via de balans met de deelnemers te verrekenen/af te rekenen. Van het afgerekende/nog te verrekenen rekeningresultaat was ultimo 2023 nog een bedrag beschikbaar van € 1.003.261. Met toevoeging van het bedrag van € -/- 198.046 komt het saldo uit op een bedrag van € 805.215. Hiervan wordt € 159.293 afgerekend met de deelnemers zodat een bedrag van € 645.922 op de balans blijft staan.

In totaal zijn in 2023 € 3.762.500 aan additionele opdrachten verstrekt. Deze wijzigingen zijn op grond van artikel 24, lid 8b van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden via een administratieve wijziging verwerkt. Tot en met de Najaarsnota 2022 was een bedrag van € 3.751.200 aan additionele opdrachten verstrekt. Voor de uitvoering van Omgevingsveiligheid (cluster 2 en 3) is een aanvullende opdracht ontvangen van in totaal € 11.300.

De werkelijke kosten van de additionele opdrachten zijn uitgekomen op € 1.034.000. Doordat de additionele opdrachtkosten € 2.728.600 lager zijn uitgevallen dan geraamd komen ook de baten lager uit (zie 5.1.6.2). De lasten zijn voor een totaalbedrag van € 1.034.000 bij de opdrachtgevers in rekening gebracht (tabel 19).

De overige opbrengsten zijn € 627.400 hoger uitgevallen dan geraamd. Ten opzichte van de Najaarsnota 2023 is de vergoeding voor gedetacheerd personeel € 133.900 hoger uitgevallen dan geraamd en de vergoeding in het kader van de Ziektewet en Wet Arbeid en Zorg (WAZO) is € 73.800 hoger uitgevallen dan geraamd. Aan rente-inkomsten is een bedrag van € 349.500 ontvangen en wegens doorbelasting van gemaakte kosten een bedrag van € 44.800.

Mutatie reserves

Zie toelichting onder 5.1.8.

10.2 Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

In de gewijzigde BBV is opgenomen dat in de begroting en jaarrekening een overzicht moet worden opgenomen van de geraamde en gerealiseerde baten en lasten per taakveld. In tabel 19 is dit overzicht weergegeven.

Voorts zijn in tabel 20 de beleidsindicatoren weergegeven van het taakveld bestuur en ondersteuning. Voor de inwoneraantallen is uitgegaan van de aantallen per 1-1-2023 (bron: CBS Statline).

Voor het taakveld volksgezondheid en milieu zijn vooralsnog geen beleidsindicatoren opgenomen. Het hanteren van streefcijfers voor activiteiten van de ODH, waarbij er interactie is met partijen uit de samenleving, heeft weinig waarde omdat juist overleg en het trachten van het bereiken van consensus van groter belang kunnen zijn dan een streefgetal voor bijvoorbeeld tijdsbesteding. De ODH kan in het geval van wettelijke normen wanneer

sprake is van bijvoorbeeld incomplete aanvragen of te laat verkregen externe adviezen, 'op tijd' weigeren. Echter bevoegde gezagen geven aan soms de voorkeur te geven aan een zorgvuldig proces boven het halen van een tijdslimiet.

Uit bovenstaande aspecten moge blijken dat naast een kwantitatieve kant ook de kwaliteit van het proces naar de maatschappij aandacht verdient. De aandacht die ook onze opdrachtgevers hiervoor vragen spreekt boekdelen. Het spreekt voor zich dat het halen van termijnen uitgangspunt blijft.

Tabel 19 Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Overzicht van baten en lasten per taakveld		Primitieve begroting 2023			Gewijzigde begroting 2023			Realisatie 2023		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.4	Overhead	10.256.000	0	10.256.000	12.729.600	0	12.729.600	13.207.554	0	13.207.554
0.8	Overige baten en lasten	47.400	-25.720.100	-25.672.700	47.700	-34.949.100	-34.901.400	0	-32.847.942	-32.847.942
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	188.200	0	188.200	828.300	-1.461.600	-633.300	828.275	-1.461.555	-633.280
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	897.254	897.254
	Bestuur en ondersteuning	10.491.600	-25.720.100	-15.228.500	13.605.600	-36.410.700	-22.805.100	14.035.829	-33.412.243	-19.376.414
7.4	Milieubeheer	15.228.500	0	15.228.500	22.805.100	0	22.805.100	19.376.414	0	19.376.414
	Volksgesondheid en milieu	15.228.500	0	15.228.500	22.805.100	0	22.805.100	19.376.414	0	19.376.414
	Totaal	25.720.100	-25.720.100	0	36.410.700	-36.410.700	0	33.412.243	-33.412.243	0

Tabel 20 Beleidsindicatoren bestuur en ondersteuning

Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2023			Realisatie 2023		
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	FWW/CBS Statline	221,39	1.133.500	0,20	241,27	1.150.797	0,21
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	FWW/CBS Statline	215,74	1.133.500	0,19	211,09	1.150.797	0,18
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen bron	8.462.600	1.133.500	7,47	10.731.959	1.150.797	9,33
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen bron	643.400	20.153.800	3,19	4.278.150	24.419.061	17,52
Overhead	% van totale lasten	Eigen bron	10.303.400	25.531.900	40,36	13.207.554	32.583.968	40,53

Onder apparaatskosten wordt verstaan alle noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken. Dat zijn dus alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie.

Onder overhead wordt verstaan alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De overhead bestaat dus naast de loonkosten van de zogenaamde PIOFACH-functies uit ICT-kosten, huisvestingskosten, kosten wagenpark etc., kapitaallasten en personele kosten die niet rechtstreeks zijn toe de delen aan de taakvelden in het primaire proces.

Het percentage overhead bedraagt over 2023 40,5% (2022: 38,3%) tegenover een raming van 40,3%. Exclusief de materiële lasten komt het percentage overhead uit op 27,7% (2022: 24,8%).

10.3 BBV-informatie

Tabel 21 Vertegenwoordiging bestuur

Artikel 15, lid 2 a	Algemeen Bestuur			Dagelijks Bestuur
	Aantal leden	Stemverdeling	Stemverhouding	
	A	B	A x B	
Delft	1	16	16	0
Den Haag	2	27	54	1
Leidschendam-Voorburg	1	4	4	0
Midden-Delfland	1	4	4	0
Pijnacker-Nootdorp	1	8	8	1
Rijswijk	1	8	8	0
Wassenaar	1	4	4	0
Westland	2	14	28	1
Zoetermeer	1	16	16	1
Provincie Zuid-Holland	2	29	58	1
Totaal	13	130	200	5

Tabel 22 Bekostiging

Artikel 15, lid 2 b	Bekostiging	
	Begin	Eind
Delft	1.384.814	1.479.263
Den Haag	6.792.175	7.456.155
Leidschendam-Voorburg	956.122	1.081.333
Midden-Delfland	580.280	630.102
Pijnacker-Nootdorp	772.920	877.562
Rijswijk	704.156	824.922
Wassenaar	359.478	601.332
Westland	3.860.620	4.442.560
Zoetermeer	1.169.381	1.297.660
Provincie Zuid-Holland	8.562.321	11.955.401
Totaal	25.142.267	30.646.290

Tabel 23 Omvang vermogen, financieel resultaat en risico's

Artikel 15, lid 2 c t/m e	Omvang	
	Begin	Eind
Eigen vermogen	2.952.965	2.653.782
Vreemd vermogen	0	0
Verwachte omvang financiële resultaat	0	0
Risico's	1.307.400	1.154.900

Tabel 24 Netto schuldquote

Netto schuldquote	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
A. Totaal van de vaste schulden	0	0	0	0	0
B. Totaal van de netto vlottende schulden	4.190.676	3.872.203	3.025.085	4.296.970	4.287.645
C. Totaal van de overlopende passiva	14.204.596	15.489.427	11.516.971	15.614.009	3.853.225
D. Totaal financiële activa met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0
E. Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	17.170.351	17.411.045	16.803.304	19.857.353	9.828.508
F. Totaal van alle liquide middelen	7.964	2.343.218	5.920	10.000	521.922
G. Totaal van de overlopende activa	1.025.380	664.292	594.398	664.300	1.193.466
H. Totaal saldo van de baten, exclusief mutaties reserves	25.965.727	26.367.197	29.593.003	25.720.100	32.847.942
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H	0,7%	-4,0%	-9,7%	-2,4%	-10,4%

Tabel 25 Solvabiliteitsratio

Solvabiliteitsratio	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
A. Eigen vermogen	1.071.385	1.817.085	2.952.965	1.445.285	2.653.782
B. Totaal alle passiva	19.739.178	21.357.021	18.401.729	21.493.770	12.293.798
Solvabiliteitsratio (A/B)	5,4%	8,5%	16,0%	6,7%	21,6%

Tabel 26 Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Totaal lasten programma's	25.965.727	26.367.197	28.465.546	25.531.900	32.583.968
Totaal incidentele lasten programma's	3.317.788	3.699.912	4.954.751	0	5.371.100
A. Structurele lasten	22.647.939	22.667.285	23.510.795	25.531.900	27.212.868
Totaal baten programma's	25.965.727	26.367.197	29.593.003	25.720.100	32.847.942
Totaal incidentele baten programma's	3.472.536	4.445.612	5.898.208	0	5.437.700
B. Structurele baten	22.493.191	21.921.585	23.694.795	25.720.100	27.410.242
C. Totaal structurele toevoegingen aan reserves	0	0	184.000	188.200	197.400
D. Totaal structurele onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	0
E. Het totaal van de baten exclusief mutaties reserves	25.965.727	26.367.197	29.593.003	25.720.100	32.847.942
Structurele exploitatieruimte (B-A) + (D-C)/E	-0,6%	-2,8%	0,0%	0,0%	0,0%

10.4 Wet normering topinkomens

WNT-verantwoording 2023 Omgevingsdienst Haaglanden

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Omgevingsdienst Haaglanden. Het voor de Omgevingsdienst Haaglanden toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (het algemene bezoldigingsmaximum).

Het WNT-maximum voor de leden van het Algemeen Bestuur bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. De toezichthoudende topfunctionarissen bij de ODH (leden van het Algemeen en Dagelijks Bestuur) ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden. In verband daarmee is volstaan met het opnemen van de naam en de functie van de toezichthoudende topfunctionarissen.

Bezoldiging topfunctionarissen

Bedragen x € 1	Chr. van der Kamp
Functiegegevens	Directeur/Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	141.560
Beloningen betaalbaar op termijn	22.510
<i>Subtotaal</i>	<i>164.070</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	164.070
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan:	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2022	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2022 in fte	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	135.527
Beloningen betaalbaar op termijn	22.442
<i>Subtotaal</i>	<i>157.969</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	157.969

Toezichthoudende topfunctionarissen

Naam topfunctionaris	Aanvang en einde functievervulling in 2023	Organisatie	Functie
M. Ferwerda	1/1 - 31/12	Westland	Voorzitter AB/DB
R. Weerwag	1/1 - 31/12	Zoetermeer	Lid AB
A. Kapteijns	1/1 - 31/12	Den Haag	Lid AB/DB
A. Mulder	1/1 - 11/10	Den Haag	Lid AB
R. Barker	12/10 - 31/12	Den Haag	Lid AB/DB
M. Huijsmans	1/1 - 31/12	Delft	Lid AB/DB
B. van der Stee	1/1 - 31/12	Westland	Lid AB
M. Belt	1/1 - 31/12	Leidschendam-Voorburg	Lid AB/DB
M. van Bijnen	1/1 - 31/12	Pijnacker-Nootdorp	Lid AB
M. Wit	1/1 - 31/12	Rijswijk	Lid AB
L. van Doeveren	1/1 - 31/12	Wassenaar	Lid AB
M. Oderwald-Ruijsbroek	1/1 - 31/12	Midden-Delfland	Lid AB
M. Stolk	1/1 - 31/12	Zuid-Holland	Lid AB/DB
J. Baljeu	1/1 - 31/12	Zuid-Holland	Lid AB

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

10.5 Kwantitatieve verantwoording realisatie programma's

10.5.1 Programma T&V

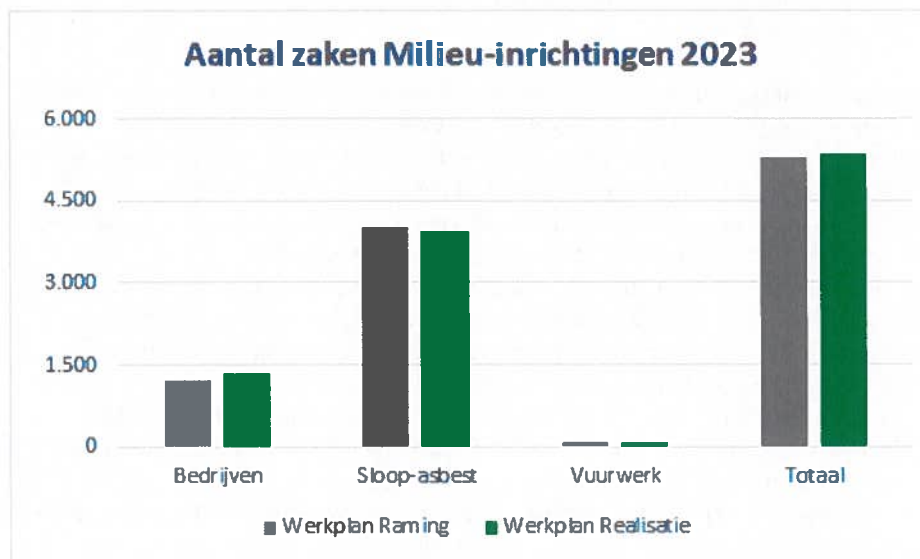
10.5.1.1 Milieu-inrichtingen

Binnen het cluster milieu-inrichtingen heeft het leeuwendeel van het aantal zaken betrekking op het behandelen van (asbest)slopmeldingen en activiteiten van bedrijven. Slechts een klein deel heeft betrekking op vuurwerkactiviteiten.

Het aantal zaken voor milieu-inrichtingen ligt over 2023 rond het geraamde aantal (grafiek 6). In 2023 zijn voor de gemeente Den Haag de vuurwerkverkoopvergunningen verzorgd. In de gemeenten Westland, Midden-Delfland en Pijnacker-Nootdorp zijn werkzaamheden verricht ten behoeve van de maatwerkbesluiten voor het lozen van brijn in de ondergrond door glastuinbouwbedrijven.

Het bevoegd gezag heeft een (wettelijke) verplichting om regelmatig te bezien of vergunningen nog voldoende actueel zijn en of daarin opgenomen beperkingen en voorschriften nog toereikend zijn. Dit aspect is opgenomen in de in mei 2020 uitgebrachte nota "VTH Beleid gemeentelijke taken Omgevingsdienst Haaglanden". Naar aanleiding van een beoordeling van het milieuvergunningenbestand van de Haaglandengemeenten is een prioritering aangebracht en zijn actualisaties opgenomen in de individuele werkplannen voor 2023. Voor de provincie wordt al langer een actualisatieprogramma voor milieuvergunningen uitgevoerd.

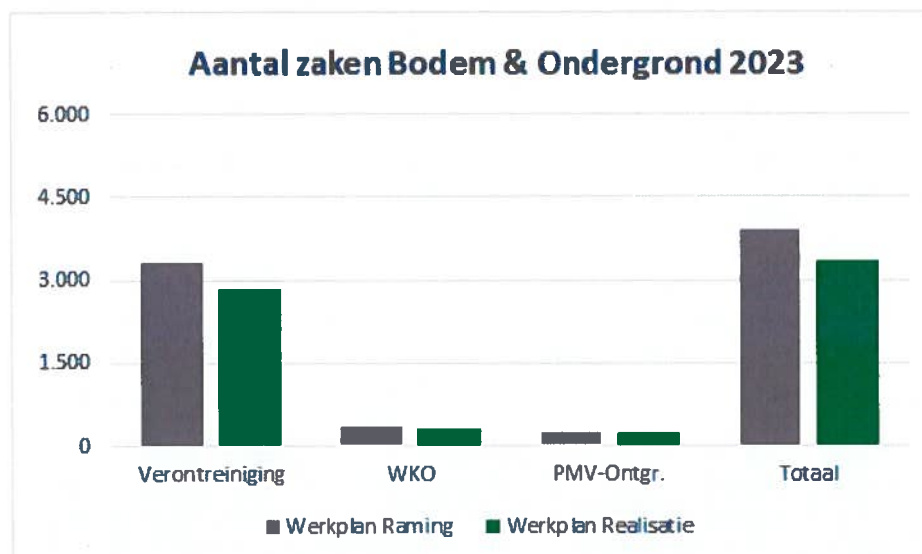
Grafiek 12 Aantal zaken milieu-inrichtingen

10.5.1.2 Bodem & Ondergrond

Dit cluster bestaat uit werkzaamheden op gebied van bodemverontreiniging, waterwet, ontgroningen en de PMV. Het leeuwendeel van de activiteiten hebben betrekking op het aspect bodemverontreiniging. Lopende 2023 is de raming bijgesteld vanwege de intensivering voor de Waterwet. Noemenswaardig zijn de vergunningaanvragen van Dunea zowel voor het winnen van drinkwater als voor werkzaamheden om de drinkwaterleidingen op orde te houden. Het aantal zaken voor bodem & ondergrond is vooral voor wat betreft de bodemtoetsen, in 2023 onder de bijgestelde raming uitgekomen. Voor de verdeling van de zaken zie grafiek 7. De provincie werkt samen met de Haaglandengemeenten en de ODH aan de warme overdracht van bodemtaken als gevolg van Omgevingswet. Behoudens het op orde brengen van bodemdossiers en -data, gaat het hierbij om het inzichtelijk maken van taken die onder de Omgevingswet door gemeenten uitgevoerd dienen te worden en het ontwikkelen van lokaal beleid.

Grafiek 13 Aantal zaken Bodem & Ondergrond

10.5.1.3 Natuurbescherming

Natuurbescherming betreft een zogeheten geconcentreerde provinciale taak die voor het gehele grondgebied van de provincie wordt uitgevoerd. Deze taak omvat de werkvelden gebiedsbescherming (waaronder stikstof), soortenbescherming en beheer- en schadebestrijding.

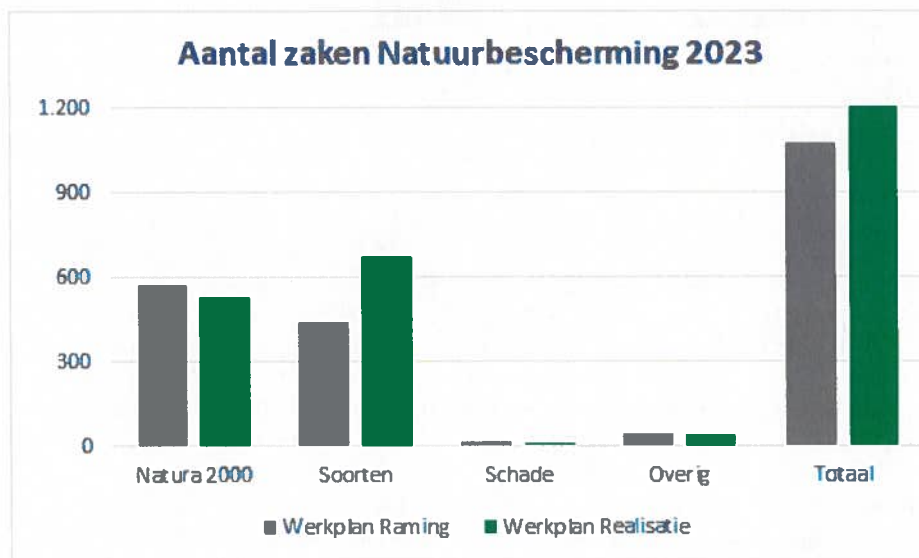
Deze taak ondervindt grote invloed van de uitspraak eind mei 2019 rond de stikstofregulering (vernietiging PAS). Deze uitspraak heeft in combinatie met de overbelasting van veel Natura 2000 gebieden gezorgd voor een toegenomen complexiteit om natuurvergunningen (Natura 2000) af te geven. Het Rijk en de provincies werken vanaf 2019 aan oplossingen om de stagnatie als gevolg van de stikstofproblematiek op te lossen. Dit heeft geresulteerd in een aantal aanpassingen in de regelgeving voor natuurvergunningen. Onderdeel daarvan was het voorzien in een stikstofregistratiesysteem ter ondersteuning van de vergunningverlening voor woningbouwprojecten en het in 2021 laten vervallen van de vergunningplicht voor activiteiten die geen significant effect op natuurgebieden tot gevolg hebben. Ook is in 2021 voorzien in een bouwvrijstelling, dat wil zeggen dat er voor de aanleg- en sloopfase van een project niet langer een vergunning nodig was. In november 2022 heeft de Raad van State deze vrijstelling buiten toepassing verklaard. In 2023 is er specifieke aandacht geweest aan het proces om het knelpunt van de “PAS-melders” (houders van een vervallen natuurtoestemming door de PAS-uitspraak) aan te pakken. Inmiddels zijn de aanmeldingen van bijna 200 PAS-melders in Zuid-Holland geverifieerd (getoetst). Zodra er stikstofdepositieruimte beschikbaar komt kunnen de voor legalisering in aanmerking komende PAS-melders worden voorzien van een natuurvergunning. Landelijk worden acties voorbereid om te komen tot een serieuze daling van de stikstofdeposities met als doel om de natuur zich weer te laten herstellen. Het ontbreken van echte oplossingen werkt complicerende voor het verlenen van natuurvergunningen. Het aantal gerealiseerde zaken voor natuurvergunningen (gebiedsbescherming) ligt in 2023 als gevolg daarvan dan ook ruim onder de raming.

Een ander onderdeel van natuurbescherming betreft de soortenbescherming. De afhandeling van ontheffingsaanvragen voor de soortenbescherming is door de strikte regelgeving en het detailniveau van de te beoordelen aanvragen zeer arbeidsintensief, waarbij de afhandelingssnelheid wordt beïnvloed door de kwaliteit van aanvragen, onderliggende ecologische onderzoeken en de onderbouwingen van aanvragen. Ook voor soortenbescherming heeft in 2023 een intensivering plaatsgevonden. Het aantal gerealiseerde zaken voor de soortenbescherming ligt ruim boven de raming. Het grote aantal vooroverlegzaken vervult daarbij een belangrijke rol. In 2023 is net als in 2022 een hoog aantal ontheffingen afgegeven. Dit positieve resultaat is echter opgeheven omdat alleen al in de maand december 2023 bijna 5 keer zoveel nieuwe aanvragen werd ontvangen dan in een “normale” maand. Gezien de voortdurende druk op de ontheffingenverlening voor soortenbescherming wordt in samenwerking met de provincie gezien welke structurele oplossing voorhanden is voor dit werkveld. Daarbij moet eerder worden gedacht aan oplossingen om beschermde soorten terug te laten keren in onze leefomgeving dan het simpelweg nog verder verhogen van de werkcapaciteit om ontheffingen te verlenen.

Voor zowel gebiedsbescherming als soortenbescherming zorgt de aanpassing van de drinkwatervoorziening van Dunea voor substantieel veel en gecompliceerd werk. Het gaat om een groot aantal projecten, die met elkaar samenhangen, onder tijdsdruk staan en in een qua natuurwaarden complex gebied plaatsvinden. Om dit complexe programma beheersbaar te houden vindt er gestructureerd afstemming plaats met Dunea en is een min of meer vast team van behandelaars ingesteld.

Beheer- en schadebestrijding betreft het beheer van en het noodzakelijkerwijs ingrijpen in populaties dieren die zorgen voor onevenredige schade aan of gevaar voor zowel de maatschappij als voor beschermde natuurwaarden. Het betreft qua omvang een bescheiden taak binnen het cluster natuurbescherming. Bij schadebestrijding is het aantal zaken iets lager geweest dan geraamd.

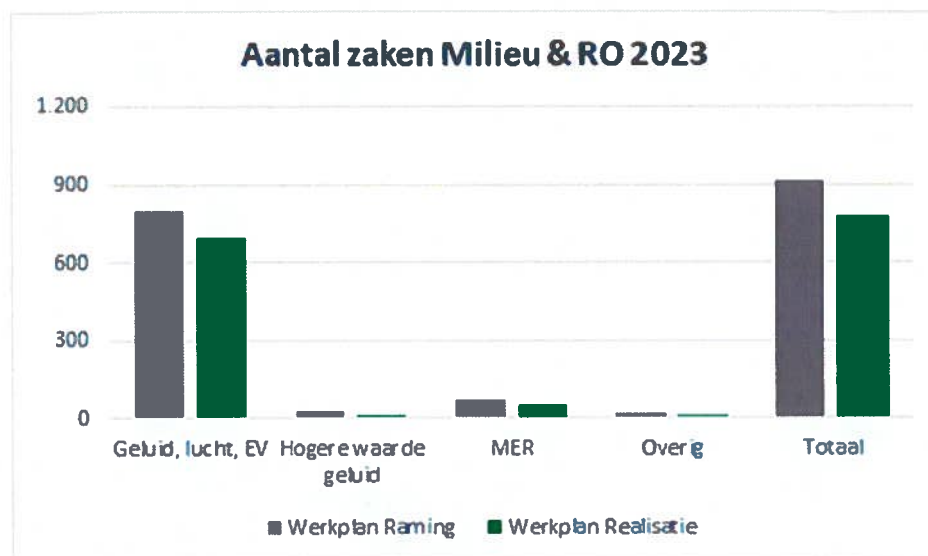
Grafiek 14 Aantal zaken natuurbescherming

10.5.1.4 Milieu & RO

Dit cluster bestaat uit werkzaamheden op gebied van geluid, lucht, licht, geur en externe veiligheid ten behoeve van milieu-inrichtingen en ruimtelijke plannen en adviezen en beoordelingen in het kader van MER. Voor de gemeente Den Haag wordt in dit kader geluidadvisering verzorgd bij ontheffingen voor nachtelijke werkzaamheden. Het aantal zaken binnen dit werkveld ligt onder de bijgestelde raming. Dit is het gevolg van een lager aantal advies- en toetsaanvragen voor geluid, lucht en EV.

Grafiek 15 Aantal zaken Milieu & RO

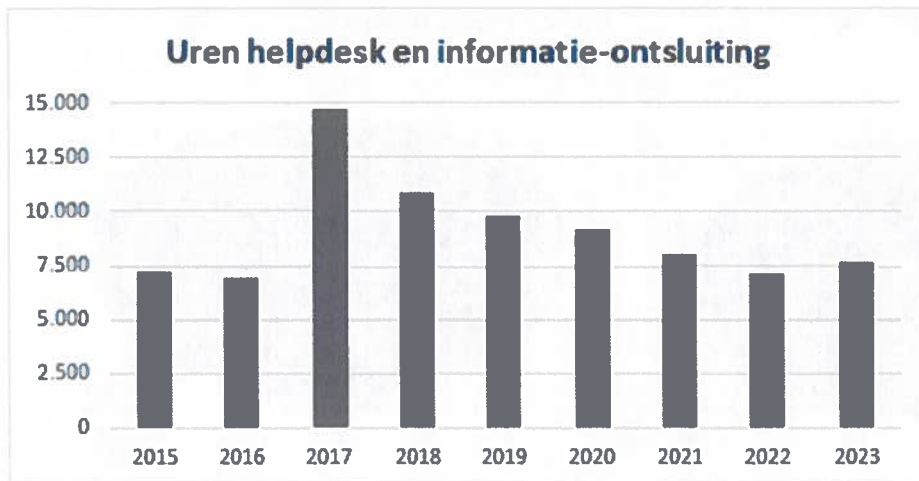
10.5.1.5 Overige taken

In de werkplannen 2023 is tijd ingeruimd voor een aantal 'overige taken' zoals ondersteuning bestuur, beleidsafdelingen, participatie in netwerken en/of externe overleggen, inbreng in crisisorganisatie, als ook bezwaar en beroep. Het gaat hierbij hoofdzakelijk om capaciteitsinzet (uren) en veel minder om concrete zaken (aantallen). Ook de inzet op het aspect Omgevingsveiligheid maakt onderdeel uit van de "overige taken". Daarnaast maakt de implementatie van de Omgevingswet hier onderdeel van uit (voor een toelichting zie § 3.2). De inzet op deze taken lag vooral als gevolg van de intensieve implementatie van de omgevingswet, boven de raming.

Helpdesk en informatie-ontsluiting

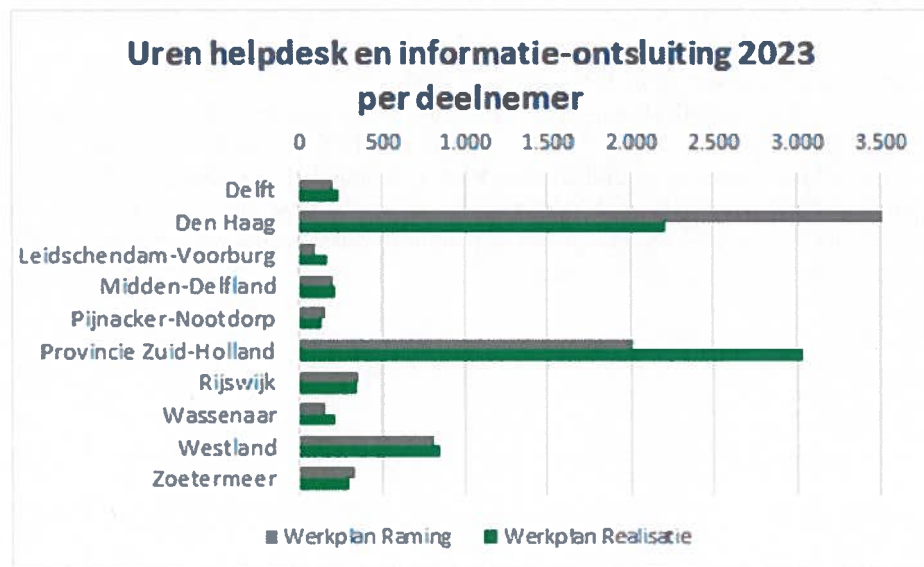
De vraag naar milieu- en bodeminformatie is al jaren substantieel en vergt een intensieve inzet voor dossierinzage en dossierinformatie. In 2023 is de dalende trend van de afgelopen jaar in het aantal uren dat nodig is voor het verstrekken van informatie uit bodem en milieudossiers afgevlakt (grafiek 10). De inspanning om meer milieu- en bodeminformatie digitaal beschikbaar te kunnen stellen, waaronder het vanaf 2021 online op geo-basis beschikbaar stellen van bodeminformatie (BIO), draagt bij aan het efficiënter kunnen afhandelen van het grote aantal verzoeken.

Grafiek 16 Inzet helpdesk en informatie-ontsluiting

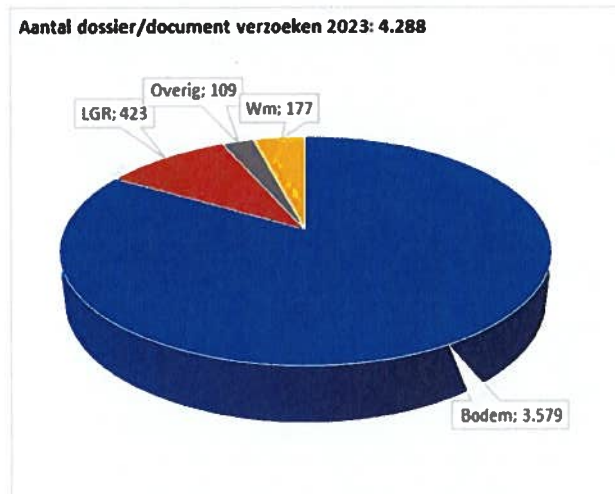
Navolgend is een grafische weergave opgenomen van de verdeling per deelnemer van de inzet op informatie-ontsluiting en helpdeskvragen. Met afstand de grootste afnemers zijn Den Haag en de PZH.

Grafiek 17 Inzet helpdesk en informatie-ontsluiting per deelnemer

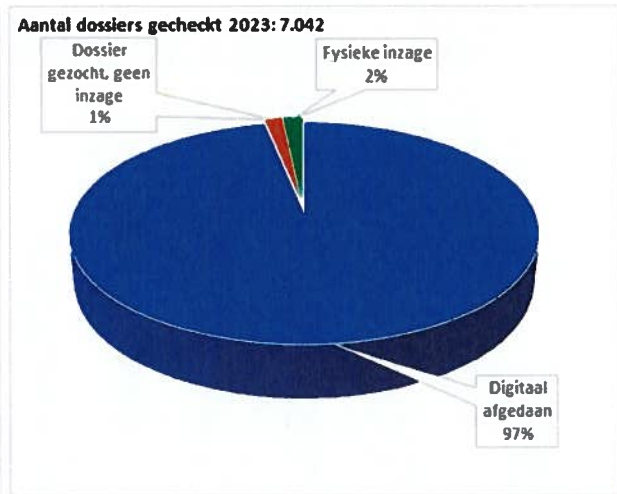

Uit de grafieken 18 en 18 blijkt dat het om grote aantallen informatieverzoeken gaat. In grofweg 80-90% van de gevallen betreft het informatie uit bodemdossiers. Als gevolg van keuze om de informatieverstrekking vrijwel geheel digitaal te verzorgen is het aantal fysieke inzagen op kantoor inmiddels tot een verwaarloosbaar aandeel afgenomen. Deze lijn zal worden gecontinueerd.

Grafiek 18 Aantal dossier/documentverzoeken

Grafiek 19 Aantal dossiers gecheckt en inzage

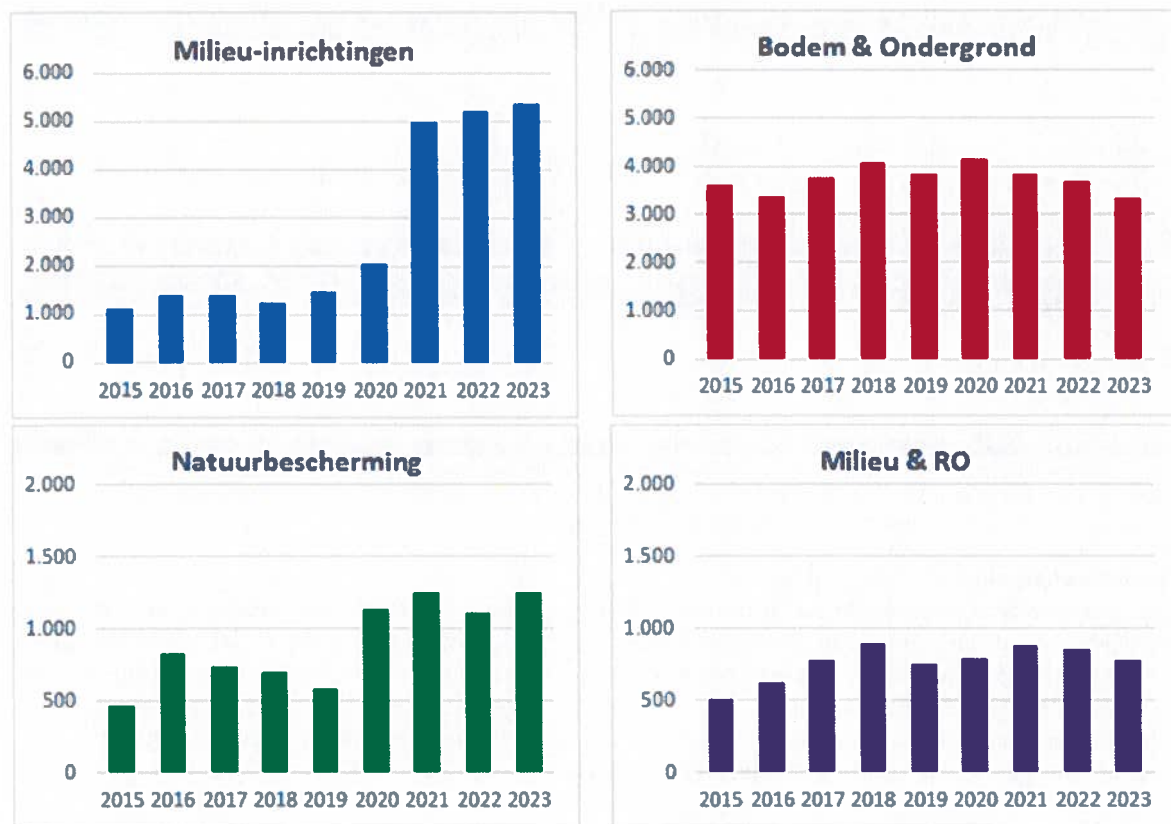
10.5.1.6 Kritische Prestatie Indicatoren T&V

Monitoring en rapportage van de taakuitvoering gebeurt aan de hand van door het bestuur vastgestelde KPI's. Het betreft voor het programma T&V een drietal KPI's, te weten gerealiseerd werkvolume (opgenomen in bijlage 9.6), tijdigheid en resultaat van bezwaar- en beroepszaken.

Gerealiseerd werkvolume

In § 3.2 is een toelichting opgenomen op het gerealiseerde werkvolume. In grafiek 14 is het aantal gerealiseerd zaken per cluster (werkveld) gepresenteerd over de afgelopen jaren. Voor een toelichting wordt verwezen naar de beschrijving per cluster in de voorgaande paragrafen. De opvallende toename vanaf 2021 in het cluster milieu-inrichtingen wordt veroorzaakt door de taakoverdracht voor de (asbest)slopmeldingen. In dezelfde grafiek is de intensivering van de milieuvergunningenactualisaties over de laatste jaren zichtbaar. Ook voor het cluster natuurbescherming is de achterliggende jaren sprake van een groter werkvolume (stikstof en soortenbescherming). De andere twee clusters variëren in volume wat over de jaren heen.

Grafiek 20 Aantal gerealiseerde zaken per cluster

Tijdigheid

De indicator tijdigheid van de taakuitvoering is ODH-breed uitgewerkt voor die procedures waarvoor wettelijk vastgestelde termijnen gelden. Hierbij is onderscheid gemaakt in reguliere en uitgebreide procedures. Uit het overzicht blijkt dat de tijdigheid over 2023 voor reguliere procedures lager ligt dan in voorgaande jaren. Vooral de afhandeling van de Waterwetvergunningen heeft een drukkend effect op deze tijdigheid. De tijdigheid voor uitgebreide procedures scoort wat hoger dan de voorgaande twee jaren. De intensivering voor de omgevingsvergunningen (deels door de actualisaties) heeft een drukkend effect op deze tijdigheid. Voor de omgevingsvergunningen geldt dat in een belangrijk aantal gevallen het zorgen dat de aanvraag compleet, volledig en op voldoende niveau is meer tijd vraagt dan binnen de procedure beschikbaar is.

Voor de KPI tijdigheid is geen absolute norm vastgesteld. In het algemeen moeten aanvragen tijdig, dat wil zeggen binnen de wettelijk geldende termijnen, worden afgehandeld. De behandeltermijn kan voor veel procedures conform de Awb worden verlengd. Voor sommige procedures is sprake van een van rechtswege positief besluit (Lex Silencio Positivo) indien niet tijdig een besluit wordt genomen. Voor de meeste procedures geldt geen LSP, maar een aanvrager kan bij niet tijdig besluiten de overheid wel via een dwangsomprocedure dwingen alsnog een besluit te nemen.

Tabel 27 Tijdigheid zaaktypen T&V

ODH Regulier	PDC Code	Zaaktypenaam	2020			2021			2022			2023		
			Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig
R01.1 - R02.1		Omgevingsvergunning	26	23	88%	22	15	68%	-	-	-	29	20	69%
R10.1		Ontbrandingstoestemming vuurwerkbesluit	9	9	100%	4	4	100%	11	11	100%	-	-	-
R06.1 - R12.1		Overige vergunningen	5	5	100%	-	-	-	-	-	-	12	7	58%
R10.2		Vuurwerkverkoopvergunning (APV)	2	0	0%	2	1	50%	21	14	67%	3	3	100%
R13.1		Beschikking ernstige bodemverontreiniging	14	14	100%	13	13	100%	1	1	100%	5	5	100%
R13.1		Beschikking op nazorgplan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
R13.1		Beschikking op saneringsplan	13	13	100%	20	20	100%	-	-	-	8	8	100%
R13.1		Beschikking op saneringsverslag	17	15	88%	22	20	91%	-	-	-	15	14	93%
R13.1		Beschikking op saneringsverslag BUS	121	116	96%	123	117	95%	168	164	98%	124	119	96%
R16.1		Vergunning Ontgrondingswet	-	-	-	1	1	100%	-	-	-	1	1	100%
R19.1		Vergunning Waterwet	54	36	67%	50	37	74%	1	1	100%	47	21	45%
R20.1		Ontheffing grondwaterbeschermingsgebied	49	48	98%	37	35	95%	-	-	-	19	18	95%
Eindtotaal			310	279	90%	294	263	89%	202	191	95%	263	216	82%

ODH Uitgebreid	PDC Code	Zaaktypenaam	2020			2021			2022			2023		
			Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal tijdig	% Tijdig
R01.1 - R02.1		Omgevingsvergunning	10	5	50%	11	5	45%	50	34	68%	7	3	43%
R13.1		Beschikking ernstige bodemverontreiniging	22	22	100%	15	14	93%	11	10	91%	8	7	88%
R13.1		Beschikking op saneringsplan	19	19	100%	17	15	88%	30	28	93%	17	16	94%
R13.1		Beschikking op saneringsverslag	10	10	100%	6	6	100%	28	28	100%	9	8	89%
R16.1		Vergunning Ontgrondingswet	3	3	100%	2	1	50%	1	0	0%	2	1	50%
R17.4		Overige vergunningen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0	0%
R19.1		Vergunning Waterwet	4	3	75%	10	2	20%	46	27	59%	-	-	-
R20.1		Ontheffing grondwaterbeschermingsgebied	-	-	-	-	-	-	20	17	85%	-	-	-
Eindtotaal			68	62	91%	61	43	70%	186	144	77%	44	35	80%

NB Voor zowel reguliere als uitgebreide procedures zijn de producten voor de natuurbeschermingswet buiten beschouwing gelaten omdat daarvoor bijzondere omstandigheden buiten de invloedssfeer van de ODH aan de orde zijn waardoor tijdig afhandelen onmogelijk was (onder andere vanwege de specifiek problematiek rond Stikstof en Soortenbescherming)

Bezwaar- en beroepszaken

In tabel 31 is een overzicht opgenomen van de bezwaar- en (hoger) beroepszaken binnen het programma T&V. Ten opzichte van voorgaande jaren was in 2023 het aantal bezwaar- en beroepszaken lager dan in 2021 en 2022 en gelijk aan 2020. Het aandeel provinciale dossiers in bezwaar- en (hoger)beroepszaken bedraagt in 2023 meer dan 85% en die zaken zijn voor het grootste deel verbonden aan de provinciale taakuitvoering voor de Wet natuurbescherming. Van de 3 (deels) gegronde beroepszaken op concernniveau hebben 2 zaken betrekking op de uitvoering Wet Natuurbescherming voor Provincie Zuid-Holland en 1 heeft zaak betrekking op een gemeentelijke milieudossier.

Tabel 28 Overzicht bezwaar- en beroepszaken T&V

Programma T&V	2020			2021			2022			2023		
	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep
Ongegrond	6	3	1	12	1	1	20	4		5	7	
Deels gegrond, deels ongegrond				2			2				2	
Deels niet ontvankelijk/deels ongegrond						1						
Gegrond	1	2	2	2	2	3	3	2			1	
Niet-ontvankelijk	3			10				1		4		1
Ingetrokken/afgewezen/overgedragen	10	2		17	6	1	7	4		5	4	1
Totaal	20	7	3	43	9	6	32	11	0	14	14	2

10.5.2 Programma T&H

10.5.2.1 Toezicht

Tabel 29 Overzicht uitgevoerd toezicht 2020-2023

Toezicht en handhaving	Gerealiseerd aantal zaken			
	2020	2021	2022	2023
Totaal aantal zaken	10.297	11.462	13.022	12.370
waarvan:				
Wm planmatig toezicht	966	1.512	1.432	1.506
Inventariserende controles	1.000	332	266	239
Themacontroles	631	285	379	208
Overlastmeldingen	1.910	1.774	2.597	2.287
Overlasttoezicht	978	1.406	1.599	2.053
Bodem (Wbb en Bbk)	431	393	343	370
Hercontroles	1.077	1.294	1.524	1.321
Sanctiecontroles	457	488	521	603
Voornemen last	295	346	373	383
Last onder dwangsom	180	187	226	216
Totaal	7.925	8.017	9.260	9.186

In de planning stonden 1.712 integrale controles en 372 themacontroles bij bedrijven. Uiteindelijk zijn er 1.506 integrale controles en 208 themacontroles uitgevoerd en administratief afgerond. Er zijn 239 inventariserende controles uitgevoerd hetgeen lager is dan de raming van 285.

Er werd rekening gehouden met 1.448 uit te voeren hercontroles en dat zijn er 1.321 geworden. Er stonden 425 sanctiecontroles gepland en er zijn 603 sanctiecontroles uitgevoerd.

Diverse gemeenten hebben ook in 2023 inzet gevraagd aan de ODH ten einde een bijdrage te leveren aan het terugdringen van het fenomeen ondermijning. De ODH werkte daarbij samen met HEIT, de gemeente Den Haag en de politie. Het HEIT is een samenwerkingsverband tussen gemeente, politie, Douane, Belastingdienst, energiebedrijf Stedin, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), UWV en Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Omgevingsdienst Haaglanden. De ODH heeft in 2023 een aanzienlijk aantal acties met het HEIT uitgevoerd. Deze zaken staan onder het post gestapeld toezicht.

De ODH heeft tevens een bijdrage geleverd aan het terugdringen van overlast gevende inrichtingen en ondermijnende activiteiten door onder andere horecabedrijven. De ODH heeft meegewerkt aan IHA's (integrale handhavingsacties). De gemeente voert deze acties uit in gebieden waar vanuit de samenleving signalen komen over vermoedelijk ondermijnende dan wel criminele activiteiten of signalen over overlast in de wijken.

In deze aanpak wordt niet zozeer een bedrijf intensief gecontroleerd maar wordt op gebiedsniveau onaangekondigd breed ingezet op toezicht om zo ondermijning en overlast terug te dringen. In 2023 zijn meer controles uitgevoerd dan gepland. Er zijn 175 controles uitgevoerd, geraamd 142.

Op 1 januari 2021 is de ODH gestart met uitvoering asbesttaken voor alle gemeenten in Haaglanden. Conform het gemeentelijk asbest uitvoeringsbeleid is toezicht uitgevoerd. Bij alle mogelijke asbest toezichtzaken wordt door de coördinatoren asbest van de afdeling T&H bepaald of toezicht moet plaatsvinden op de sanering. Indien er sprake is van een administratieve controle, gaat de toezichthouder niet ter plaatse en wordt de sanering digitaal gevolgd.

Risicovolle saneringen worden fysiek bezocht, voor zover het werkplan daar ruimte voor biedt. Alle asbestcontroles worden schriftelijk bevestigd naar de saneerder of initiatiefnemer. Deze aanpak heeft geresulteerd in kwalitatief goed toezicht. Iedere gemeente hanteert haar eigen criteria als het om de uitvoering van de asbesttaken gaat. Zo hanteren gemeenten een verschillend toezichtpercentage op het aantal sloopmeldingen. Van dat gekozen percentage wordt een gemeente-specifiek deel fysiek gecontroleerd een ander deel hiervan juist alleen administratief. Tevens wordt in de beoordeling onderscheid gemaakt tussen particuliere en bedrijfsmatige sloopmeldingen omdat niet iedere gemeente de plustaak sloop bij particulieren bij de ODH heeft belegd. De hoeveelheid sloopmeldingen die op basis van de door de gemeenten vereiste criteria moet worden beoordeeld is aanzienlijk te noemen. De huidige werkwijze, het beoordelen van alle asbestsloopmeldingen en het administreren van asbestsloop, kosten veel tijd. Deze tijd maakt momenteel geen onderdeel uit van het kengetal maar wordt wel meegenomen in de uren realisatie, en omvat zowel de gecontroleerde asbestsaneringen als ook de niet gecontroleerde saneringen. Aanvullend is ook de archivering van toegezonden stukken tijdrovend waar bij het opstellen van de kaders géén rekening mee was gehouden.

Zoals beschreven wordt op basis van door de gemeenten vastgestelde criteria slechts een deel gecontroleerd. Echter alle documenten van nagenoeg alle sloopmeldingen (dus ook van de saneringen die niet worden gecontroleerd) waarbij asbest van toepassing is, worden opgestuurd naar de ODH. Deze worden volgens de huidige werkwijze door de ODH conform regelgeving gearchiveerd. De tijd die hiermee gemoeid is maakt momenteel geen onderdeel uit van het kengetal wat betreft de raming, maar wordt wel meegenomen in de uren realisatie, en omvat zowel de gecontroleerde en de niet gecontroleerde saneringen.

Aanpassingen in de werkwijze om tijd te besparen zijn onderzocht en worden waar mogelijk doorgevoerd. Een evaluatie van de asbesttaakuitvoering is afgerond in het laatste kwartaal van 2023. De resultaten van de evaluatie worden momenteel besproken met de accounthouders.

De vuurwerkcontroles hebben plaatsgevonden op de aangewezen verkoopdagen te weten 28, 29 en 30 december.

In 2023 is in de regio Haaglanden gestart met 59 verkooppunten en twee opslagen. Tijdens de voor- en nacontroles hebben vier verkooppunten aangegeven dat zij zouden stoppen met verkopen van consumentenvuurwerk. Hierdoor waren er in totaal 55 verkooppunten en twee opslagen die tijdens de verkoopcontroles in de regio Haaglanden zijn gecontroleerd. In 2023 zijn er in totaal 184 controles uitgevoerd. Deze bestaan uit “na controles” in het begin van het jaar, de “voor controles” medio oktober/november en de controles tijdens de verkoopdagen.

In Zoetermeer werd een van onze toezichthouders tijdens een controle vergezeld door Omroep West voor de rubriek 'West Vandaag' en in Den Haag is een verkooppunt bezocht door een influencer voor het maken van een vuurwerkcampagne gericht op het veilig afsteken van vuurwerk.

10.5.2.2 Overlast

Tabel 30 Toezicht en overlastmeldingen 2020- 2023

Soort melding	2020	2021	2022	2023
Afval	0	0	0	0
Geluid	1.092	1.032	1.963	1.743
Geur	319	435	430	340
Licht	76	56	85	67
Opslag	1	1	2	3
Verontreiniging	40	46	78	41
Overig	382	204	39	93
Totaal	1.910	1.774	2.597	2.287

Naar aanleiding van overlastmeldingen zijn er 2.053 controles uitgevoerd op het specifieke overlastaspect van de melding, dat zijn er ruim 500 meer dan geraamd. Voor de uitgevoerde controles heeft de administratieve afhandeling plaatsgevonden in januari 2024 waardoor deze niet meer meegerekend zijn met de productie van 2023.

Naar aanleiding van (113 gemelde) ongewone voorvallen is er 141 maal toezicht uitgevoerd. Waarvan er 15-maal ongewoon voorval betrof met asbest. De voorvallen betreffen veelal storingsmeldingen van bedrijven waardoor overlast kan ontstaan en incidenten zoals brand. Niet elk incident leidt tot toezicht, veel bedrijven melden ook activiteiten die mogelijk overlast of hinder kunnen veroorzaken.

In tabel 31 zijn de aantallen overlastmeldingen over 2020 t/m 2023 opgesplitst en per deelnemer weergegeven.

Tabel 31 Aantal overlastmeldingen per deelnemer

Deelnemer	2020	2021	2022	2023
Delft	111	98	221	149
Den Haag	1.196	1.096	1.775	1.611
Leidschendam-Voorburg	61	75	99	92
Midden-Delfland	26	68	32	14
Pijnacker-Nootdorp	30	31	27	31
Provincie Zuid-Holland	21	15	18	30
Rijswijk	22	34	41	41
Wassenaar	73	43	79	50
Westland	287	203	173	135
Zoetermeer	83	111	132	134
Totaal	1.910	1.774	2.597	2.287

Net zoals voorgaande jaren is een beperkt aantal bedrijven verantwoordelijk voor een groot deel van de overlastsituaties. Veel van deze klachten zijn niet te voorkomen omdat de ODH over een langere periode een beeld moeten vormen over de ernst en omvang van de gemelde overlast om als basis te dienen voor besluiten over eventueel te nemen maatregelen en handhaving. De ODH streeft er altijd naar dergelijke 'probleemdossiers' snel maar ook zorgvuldig af te sluiten. Hierbij is niet uit te sluiten dat zich nieuwe situaties aandienen. Tot slot is er een beperkt aantal zaken waar bewoners zich niet wensen neer te leggen bij de uitkomst van klachtenonderzoek door de ODH en daarom op dagelijkse basis klachten blijven indienen. Om dergelijke situaties te beslechten stuurt de ODH in de regel aan op voor bezwaar- en beroep vatbare besluiten en in overleg met het bevoegd gezag het naar de toekomst buiten behandeling laten van deze klachten.

10.5.2.3 Duurzaamheid

Het aantal uitgevoerde uitgebreide duurzaamheidscontroles is lager dan geraamd. De lagere realisatie is met name het gevolg van veel inzet op het werven en opleiden van in totaal zeven fte nieuwe toezichthouders voor toezicht op duurzaamheid. Einde van Q2 is pas een intensievere start gemaakt met de uitvoering van toezicht duurzaamheid, echter is ook in Q3 en Q4 nog sprake van inwerken en opleiden van de nieuwe toezichthouders. In juli 2023 is het huidige wettelijke kader voor informatieplicht energiebesparingsplicht in aanloop naar de invoering Omgevingswet aangepast. De aanpassingen waren nodig voor het uitbreiden van de verduurzamingsplicht naar de glastuinbouwsector, de vergunningplichtige bedrijven en de invoer van de onderzoekplicht energiebesparing voor zeer grote energieverbruikers. Door deze wijziging is echter de handhaving van de voormalige informatieplicht onmogelijk geworden. De overtredingen die in verschillende fases van handhaving liepen voor 1 juli zijn vervallen aangezien de nieuwe informatieplicht geldt per 1 december 2023. Bedrijven zijn tussen 1 juli en 1 december niet (meer) in overtreding als ze niet hebben voldaan aan informatieplicht.

Naast de uitvoering van duurzaamheidstoezicht vanuit de jaarwerkplannen vond in 2023 toezicht plaats op energiebesparingsplicht via de Versterkte Uitvoering Energiebesparingsplicht (VUE) en vanuit de Specifieke Uitkering Toezicht & Handhaving Energiebesparingsplicht (SPUK THE). De uitvoering van VUE werkzaamheden vonden plaats door een externe partij, in de praktijk ging de coördinatie van de uitvoering door deze externe partij

deels ten koste van eigen toezichtcapaciteit. Met de middelen die vanuit SPUK THE beschikbaar zijn is in 2022 en 2023 in totaal zeven extra fte aan toezichtcapaciteit geworven en zijn de opleidingen voor deze medewerkers en het bijscholen van de bestaande toezichtcapaciteit gefinancierd. In 2023 is in totaal ruim 600 uur besteed aan de opleiding van de duurzaamheidstoezichthouders van de ODH. Daarnaast is tijd besteed aan het begeleiden van de nieuwe medewerkers waardoor zaken extra tijd vergden. In 2023 zijn in totaal 355 controle Energie/Duurzaamheid afgerond, 62 hercontroles Energie/Duurzaamheid afgerond en vier sanctiecontroles afgerond. Het lage aantal sanctiecontroles laat onder andere zien dat veel overtredingen proactief worden opgepakt door bedrijven/pandeigenaren.

In 2023 voerde de ODH, voor zes gemeentes, toezicht en handhaving uit van de in het Bouwbesluit opgenomen Label C verplichting voor kantoorpanden. Eind 2023 heeft ook Leidschendam-Voorburg de ODH-opdracht verstrekt deze taak te gaan uitvoeren. De aanpak voor toezicht en handhaving Label C omvat data-analyse, actieve informatieverstrekking naar kantoorpand gebruikers/eigenaren en het uitvoeren van toezicht. In totaal moeten in de zeven gemeenten circa 2100 kantoorpanden voldoen aan label C. Eind 2023 blijken circa 600 kantoorpanden nog niet te voldoen aan de verplichtingen, met dien verstande dat hieronder nog panden vermeld worden die mogelijk vrijgesteld zijn van de plicht. In 2022/2023 hebben, mede naar aanleiding van informerende brieven en uitgevoerde controles Label C, ruim 700 gebruikers/pandeigenaren een energielabel C of hoger geregistreerd in het landelijke register (EP-online). In 2024 zal het toezicht verder worden opgepakt wederom in combinatie met actieve informatieverstrekking richting pandgebruikers en eigenaren die niet nog voldoen aan Label C.

10.5.2.4 Handhaving

Bestuurlijke en de strafrechtelijke handhaving staan in principe naast elkaar en hebben elk een eigen functie. Er wordt gehandeld conform de sanctiestrategie waarbij de inzet van het instrumentarium afhankelijk is van de ernst van de overtreding in relatie tot het gedrag van de overtreder.

De inzet op de handhaving is lager uitgevallen dan tevoren is ingeschat. Er waren 612 voornemens en lasten geraamd en er zijn 599 voornemens en lasten noodzakelijk zijn geweest. Ook is er een stijging te zien in het aantal ingetrokken handhavingsbesluiten en het aantal invorderingen.

Bij de Omgevingsdienst zijn Boa's (buitengewoon opsporingsambtenaar) in dienst. De Boa's voeren zelfstandig of in samenwerking met politie en justitie strafrechtelijke onderzoeken uit op het gebied van de milieuwetgeving. Vanaf 1 januari 2014 wordt de Bestuurlijke Strafbeschikking Milieu (BSB-m) als handhavingsinstrument ingezet. Binnen Haaglanden is in 2023 een aantal van 27 BSB-m's opgelegd voor overtredingen van de milieuvoorschriften. Daarnaast zijn 14 processen verbaal opgemaakt. Dit aantal is lager dan geraamd en met name het gevolg van beperkte personele bezetting.

10.5.2.5 Overige taken

In 2023 is net als in 2022 als voorbereiding op de komst van de Omgevingswet samen met de gemeenten en provincie deelgenomen aan diverse overleggen en werkgroepen.

10.5.2.6 Totaalbeeld

In het algemeen is de uitvoering van toezicht grotendeels volgens de ramingen verlopen. Op diverse taakvelden lag de productie lager, daarentegen is de uren inzet bij veel producten hoger dan geraamd. In 2024 wordt onderzocht wat het effect is van Omgevingswet op de kentallen.

10.5.2.7 Kritische Prestatie Indicatoren T&H

Monitoring van de taakuitvoering gebeurt aan de hand van een door het bestuur vastgesteld dashboard met kritische prestatie indicatoren (KPI). Voor het programma T&H betreft het een viertal KPI's, te weten het gerealiseerde werkvolume, overlastmeldingen uitgesplitst naar oorzaak, naleefgedrag en het resultaat van bezwaar- en beroepszaken. Het naleefgedrag wordt in deze rapportage gedefinieerd als het percentage bedrijven waarbij bij de eerste controle geen overtredingen wordt geconstateerd.

In de tabellen 32 is een overzicht opgenomen van het naleefgedrag en in tabel 33 een overzicht van de bezwaar- en beroepszaken binnen het programma T&H.

Tabel 32 Naleefgedrag 2020 – 2023

Product-code	Product	Onderdeel	Cat.	Percentage naleving na eerste controle			
				2020	2021	2022	2023
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)							
T01.5	Integrale controle	Wm-regulier	1	76%	92%	90%	85%
			2	53%	68%	60%	54%
			3	63%	55%	49%	49%
			4	60%	64%	64%	59%
					98%	96%	97%
		Gestapeld toezicht		36%	41%	47%	50%
T01.6	Opleveringscontrole	Opleveringscontrole		97%	55%	80%	47%
T03.1	Inventarisatie bedrijven	Inventarisatie bedrijven		86%	81%	85%	78%
T01.4	Deelcontrole	Asbest		51%	66%	71%	51%
		Assimilatie		23%	57%	34%	22%
		Energie/duurzaamheid		60%	57%	67%	43%
		Externe veiligheid		0%	100%	100%	90%
		Grondwateronttrekking		95%	90%	94%	96%
		Indirecte lozingen		75%	88%	71%	43%
		Meten/Verificatie		0%	0%	-	100%
		Nazorg stortplaatsen		93%	100%	100%	100%
		Thema controle Afvalbeheer		100%	100%	-	-
		Thema controle Afvalstoffen		76%	100%	-	-
		Thema controle Afvalwater		79%	73%	-	100%
		Thema controle Bodem		100%	-	-	-
		Thema controle Datakwaliteit		84%	76%	72%	100%
		Thema controle Duurzaamheid		-	-	90%	100%
		Thema controle Installatieboek		95%	-	-	-
		Thema Koeling-Energieverbruik		67%	-	-	-
		Thema controle Limiter		89%	100%	-	75%
		Thema controle Opslag stoffen		77%	60%	64%	84%
		Thema controle Propaan		74%	42%	0%	71%
		Thema controle Stookinstallaties		80%	75%	42%	67%
		Vuurwerkopslag		91%	96%	97%	93%
		WKO-afdichting		100%	100%	100%	100%
		WKO-boorcontrole		94%	96%	96%	100%
		WKO-gesloten		93%	85%	95%	96%
		WKO-regulier		85%	87%	88%	88%
		WKO-start-up		57%	64%	67%	63%
		T01.1	Administratieve controle preventief	Administratief toezicht		69%	62%
Administratief informatieplicht					89%	63%	89%
Administratief asbest					55%	40%	24%
Toezicht - Overig							
T05.1	Beoordeling rapportage verplichting	EED		-	-	-	-
		MJA		-	-	-	-
		Natte koeltorens		92%	89%	81%	86%
		Programma van eisen upd		93%	67%	100%	100%
		WKO-administratief		88%	90%	82%	78%
T05.2	Beoordeling E-PRTR-rapportage	E-PRTR		100%	89%	100%	94%
T04.1	Controle mobiele puinbreker	Mobiele puinbreker		100%	90%	96%	94%
T04.2	Controle vuurwerkevenement	Vuurwerkevenement		97%	100%	100%	100%
T03.3	Gebiedscontrole specifieke wetgeving	Controle PMV		100%	100%	100%	100%
Overlast							
T01.2	Aspectcontrole	Handhavingsverzoek		100%	100%	80%	100%
		Melding overlast (klacht)		43%	26%	19%	93%
		Ongewoon voorval		65%	67%	41%	93%
Bodembescherming- en kwaliteit							
T09.1	Controle bodemsanering wbb	Bodemsanering ernstig		94%	94%	97%	95%
		Bodemsanering niet ernstig		92%	76%	96%	90%
		Nazorglocatie actief		100%	-	-	100%
		Nazorglocatie passief		100%	100%	100%	94%
T09.2	Controle bodemsanering niet wbb	Herstelplicht Wm		67%	75%	100%	86%
		Tanksanering ondergronds		89%	97%	96%	100%
T09.4	Controle toepassing grond- en bouwstoffen	Besluit Bodemkwaliteit		78%	84%	84%	85%
T09.6	Controle lozen buiten inrichting	Lozingen buiten inrichting		67%	75%	76%	84%
T10.1	Gebiedscontrole bodembescherming	Gebiedscontrole bodembescherming		100%	100%	100%	100%

Tabel 33 Overzicht bezwaar- en beroepszaken T&H 2020-2023

Programma T&H	2020			2021			2022			2023		
	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep
Ongegrond	22		1	18	6		19		1	21	4	
Toegekend												
Deels toegekend												
Gegrond							1	2		1	1	1
Niet-ontvankelijk	3			4	1		4	1	1	8	2	
Ingetrokken	5	1		5	4	1	4	6		3	6	
Deels gegrond				2			5			4	1	
Deels niet-ontvankelijk, deels gegrond		1			1		1					
Totaal	30	2	1	29	12	1	34	9	2	37	14	1

10.6 Raming en realisatie werkplan T&V

Taak/Product	Totaal planning		Totaal realisatie		%
	Aantal	Uren	Aantal	Uren	
Milieu-inrichtingen	5.281	30.614	5.364	34.594	13,00
Bodembescherming en -kwaliteit	3.899	40.444	3.335	38.555	-4,67
Natuurbescherming	1.074	40.360	1.249	42.667	5,72
Geluid, Lucht en Externe Veiligheid	915	17.764	772	12.422	-30,07
Overige taken	56	22.262	43	26.089	17,19
Afrondingsverschil				-3	
Totaal	11.225	151.444	10.763	154.324	1,90
Deelnemers					
Delft	727	4.121	943	4.431	7,52
Den Haag	4.173	32.080	3.382	30.571	-4,70
Leidschendam-Voorburg	549	3.393	649	3.304	-2,62
Midden-Delfland	286	2.285	292	2.302	0,74
Pijnacker-Nootdorp	284	2.640	222	2.675	1,33
Rijswijk	615	4.421	690	4.630	4,73
Wassenaar	246	2.694	274	2.763	2,56
Westland	1.414	15.193	1.389	14.924	-1,77
Zoetermeer	580	4.935	506	4.848	-1,76
Provincie Zuid-Holland	2.351	79.682	2.416	83.876	5,26
Totaal	11.225	151.444	10.763	154.324	1,90

10.7 Raming en realisatie werkplan T&H

Taak/Product	Totaal planning		Totaal realisatie		%
	Aantal	Uren	Aantal	Uren	
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)	3.766	45.399	3.389	47.936	5,59
Toezicht - Overig	811	7.325	803	6.452	-11,92
Overlast	4.507	23.633	4.697	22.062	-6,65
Bodembeschering en -kwaliteit	432	6.747	370	7.243	7,35
Bouw en gebruik	11	325	7	218	-32,92
Toezicht - Controle Inrichting (repressief)	1.955	13.329	2.073	13.900	4,28
Handhaving	1.055	11.843	928	10.031	-15,30
Bezwaar & Beroep	35	1.345	52	1.757	30,63
Advisering	29	3.279	41	3.797	15,80
Preventie	1.612	605	3	111	-81,65
Overige taken	4	5.102	7	6.803	33,34
Projecten	0	5.649	0	2.947	-47,83
Afrondingsverschil				1	
Totaal	14.217	124.581	12.370	123.258	-1,06
Deelnemers					
Delft	1.010	9.513	970	10.218	7,41
Den Haag	5.659	39.065	5.248	40.956	4,84
Leidschendam-Voorburg	637	6.574	660	6.523	-0,78
Midden-Delfland	362	3.558	308	3.254	-8,54
Pijnacker-Nootdorp	599	5.400	465	5.344	-1,04
Rijswijk	331	3.202	292	2.947	-7,96
Wassenaar	280	2.836	231	2.403	-15,27
Westland	2.969	25.870	2.126	24.167	-6,58
Zoetermeer	964	7.044	694	7.028	-0,23
Provincie Zuid-Holland	1.406	21.519	1.376	20.418	-5,12
Totaal	14.217	124.581	12.370	123.258	-1,06

10.8 Totaalbeeld raming en realisatie werkplannen in aantallen en uren

Deelnemers	Raming						Realisatie					
	T&V		T&H		Totaal		T&V		T&H		Totaal	
	Aantallen	Uren	Aantallen	Uren	Aantallen	Uren	Aantallen	Uren	Aantallen	Uren	Aantallen	Uren
Delft	727	4.121	1.010	9.513	1.737	13.634	943	4.431	970	10.218	1.913	14.649
Den Haag	4.173	32.080	5.659	39.065	9.832	71.145	3.382	30.571	5.248	40.956	8.630	71.527
Leidschendam-Voorburg	549	3.393	637	6.574	1.186	9.967	649	3.304	660	6.523	1.309	9.827
Midden-Delfland	286	2.285	362	3.558	648	5.843	292	2.302	308	3.254	600	5.556
Pijnacker-Nootdorp	284	2.640	599	5.400	883	8.040	222	2.675	465	5.344	687	8.019
Rijswijk	615	4.421	331	3.202	946	7.623	690	4.630	292	2.947	982	7.577
Wassenaar	246	2.694	280	2.836	526	5.530	274	2.763	231	2.403	505	5.166
Westland	1.414	15.193	2.969	25.870	4.383	41.063	1.389	14.924	2.126	24.167	3.515	39.091
Zoetermeer	580	4.935	964	7.044	1.544	11.979	506	4.848	694	7.028	1.200	11.876
Provincie Zuid-Holland	2.351	79.682	1.406	21.519	3.757	101.201	2.416	83.876	1.376	20.418	3.792	104.294
Totaal	11.225	151.444	14.217	124.581	25.442	276.025	10.763	154.324	12.370	123.258	23.133	277.582

11 SiSa-bijlage

SiSa bijlage Verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking elsa - d.d. 07-02-2024							
Verantwoordelijke	Uitvoeringscode	Specifieke uitkering besteding juridische grondslag omschrijving	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
lenW	E83B	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022	Heronder per regel één provincie(code) of gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de provincie of gemeente invullen	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	Project afgerond (Ja/Nee)
		SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: E83B/D1	Aard controle n.v.t. Indicator: E83B/D2	Aard controle R Indicator: E83B/D3	Aard controle n.v.t. Indicator: E83B/D4	Aard controle n.v.t. Indicator: E83B/D5
			1 030008 Provincie Zuid-Holland	Zuidendseweg 55 Delfgauw en nummer 5000005449 (spoedopgave)	€ 66.105	€ 100.214	Nee
			2 030008 Provincie Zuid-Holland	Geestbruglade Rijnwijk en nummer 5000005449 (spoedopgave)	€ 7.950	€ 99.658	Nee
			3 030008 Provincie Zuid-Holland	Bodemsanering Diffuus lood en nummer 5000005449 (buitenproportioneel)	€ 0	€ 20.306	Nee
			4 030008 Provincie Zuid-Holland	Nieuwstraat Leidschendam Voorburg en nummer 5000005449 (ruisorg)	€ 25.569	€ 55.000	Nee
		Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 09 de reden aan	Optionele toelichting. Verplicht als bij 08 nee is ingevuld			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E83B/D6	Aard controle n.v.t. Indicator: E83B/D7	Aard controle n.v.t. Indicator: E83B/D8		
			1 Zuidendseweg 55 Delfgauw en nummer 5000005449 (spoedopgave)	Ja			
			2 Geestbruglade Rijnwijk en nummer 5000005449 (spoedopgave)	Ja			
			3 Bodemsanering Diffuus lood en nummer 5000005449 (buitenproportioneel)	Ja			
			4 Nieuwstraat Leidschendam Voorburg en nummer 5000005449 (ruisorg)	Ja			
		Endverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E83B/D9				
			Nee				
lenW	E93	Regeling specifieke uitkering Interbestuurlijk programma VTH	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Endverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E93/D1	Aard controle n.v.t. Indicator: E93/D2	Aard controle n.v.t. Indicator: E93/D3		
			€ 139.998	€ 174.366	Nee		
		Naam activiteit	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E93/D4	Aard controle n.v.t. Indicator: E93/D5	Aard controle n.v.t. Indicator: E93/D6		
			1 Coördinatie SPUK aanvraag (maximaal 5%)	€ 8.709	€ 8.709		
			2 Deelnemers werk- en projectcursussen aan JIV	€ 1.680	€ 9.375		
			3 Database 5 ZH	€ 2.150	€ 2.150		
			4 Ingevoerde view M&U ZH	€ 7.458	€ 7.458		
			5 Gezamenlijk afwegingskader bestuurlijk en strategische interventies ZH	€ 881	€ 881		
			6 Aanleveren data voor RSP	€ 8.008	€ 8.589		
			7 Bioricht in de bestaande vormen van beheersing van de omgevingsinformatie	€ 2.553	€ 2.747		
			8 Landelijke arbeidsmarktcommunicatie	€ 54.870	€ 57.290		
			9 Een risicoanalyse en uitvoerings- en handhavingplan per omgevingsdienst	€ 2.853	€ 2.853		
			10 Verlaten bij omgevingsdiensten en meewerken aan evaluatie van de toets	€ 25.200	€ 48.698		
			11 Meerjarig en regionale programmering	€ 0	€ 0		
			12 Projectleiding meerjarige regionale programmering	€ 0	€ 0		
lenW	E97B	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023	Heronder per regel één provincie(code) en/of gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de provincie of gemeente invullen	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	Project afgerond (Ja/Nee)
		SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/D1	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/D2	Aard controle R Indicator: E97B/D3	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/D4	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/D5
			1 030008 Provincie Zuid-Holland	Zuidendseweg 55 Delfgauw en nummer 5000005449 (spoedopgave)	€ 0	€ 0	Nee
			2 030008 Provincie Zuid-Holland	Geestbruglade Rijnwijk en nummer 5000005449 (spoedopgave)	€ 0	€ 0	Nee
			3 030008 Provincie Zuid-Holland	Bodemsanering Diffuus lood en nummer 5000005449 (buitenproportioneel)	€ 64.824	€ 64.824	Nee
			4 030008 Provincie Zuid-Holland	Nieuwstraat Leidschendam Voorburg en nummer 5000005449 (ruisorg)	€ 8.191	€ 6.191	Nee
		Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/D6	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/D7	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/D8		
			1 Zuidendseweg 55 Delfgauw en nummer 5000005449 (spoedopgave)	Ja			
			2 Geestbruglade Rijnwijk en nummer 5000005449 (spoedopgave)	Ja			
			3 Bodemsanering Diffuus lood en nummer 5000005449 (buitenproportioneel)	Ja			
			4 Nieuwstraat Leidschendam Voorburg en nummer 5000005449 (ruisorg)	Ja			
		Endverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/D9				
			Nee				
EDK	F21	Eenmalige specifieke uitkeringen ten behoeve van extra ondersteuning voor toezicht op en handhaving van de energiebesparingsplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 6, tweede lid van de Regeling (ja/nee)	Wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 6, tweede lid van de Regeling (ja/nee)	Endverantwoording (Ja/nee)
			Aard controle R Indicator: F21/D1	Aard controle n.v.t. Indicator: F21/D2	Aard controle R Indicator: F21/D3	Aard controle D2 Indicator: F21/D4	Aard controle R Indicator: F21/D5
			507.017	523.576	Ja	Ja	Nee

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

12 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

13 Begrippen- en afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
A&O	Arbeidsmarkt en Opleiding
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
Boa	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BSB-m	Bestuurlijke strafbeschikking milieu
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
BV	Bedrijfsvoering
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
DB	Dagelijks Bestuur
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
EMU	Economische en Monetaire Unie
FTE	Fulltime-equivalent
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
HEIT	Haags Economisch Interventie Team
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
KPI	Kritische Prestatie Indicator
KTO	Klanttevredenheidsonderzoek
LSP	Lex Silencio Positivo
MER	Milieueffectrapportage
NAR	Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
Ow	Omgevingswet
PAS	Programma Aanpak Stikstof
PDC	Producten- en Diensten catalogus
PMV	Provinciale Milieuverordening
PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting
PZH	Provincie Zuid-Holland
RO	Ruimtelijke Ordening
RRGS	Risico Register Gevaarlijke Stoffen
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
SiSa	Single information, Single audit
T&H	Toezicht & Handhaving
T&V	Toetsing & Vergunningverlening
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Vbp	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAZO	Wet Arbeid en Zorg
WKO	Warmte- en koudeopslag
Wm	Wet milieubeheer
WNT	Wet normering topinkomens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van Omgevingsdienst Haaglanden

Verklaring over de jaarrekening 2023

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2023 en van het vermogen van omgevingsdienst Haaglanden ('de omgevingsdienst') op 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten ('BBV').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023 van omgevingsdienst Haaglanden gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de programmaverantwoording (het overzicht van baten en lasten over 2023) inclusief de toelichtingen (hoofdstuk 5);
- de balans per 31 december 2023 (hoofdstuk 7);
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2023 (hoofdstuk 6 en hoofdstuk 8);
- de bijlage met de exploitatierekening (hoofdstuk 10.1);
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld (hoofdstuk 10.2);
- de bijlage met de verantwoording inzake de Wet Normering Topinkomens (hoofdstuk 10.4); en
- de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (hoofdstuk 11).

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is het BBV.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 4 juli 2024 en het Controleprotocol WNT 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

NLE00023809.1.1

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Boschdijktunnel 10, 5611 AG Eindhoven, Postbus 6365,
5600 HJ Eindhoven
T: 088 792 00 40, F: 088 792 94 13, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van omgevingsdienst Haaglanden zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel belang' wordt toegelicht in de sectie 'Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening'.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de bij onze controle toegepaste materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op €325.800 (2022: €276.200), waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% bedraagt en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €16.290 (2022: €13.810) rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen, of in het kader van SiSa of WNT, relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, en of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in de jaarstukken anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde vereisten

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet ('de specifieke uitkeringen') rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen ('de SiSa-bijlage').

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet ('Regeling Informatieverstreking SiSa').

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de Regeling Informatieverstreking SiSa. In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2023, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2023 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstreking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de omgevingsdienst.

- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met het BBV;
- de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten en balansmutaties in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen;
- het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening; en voor
- een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de omgevingsdienst in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de omgevingsdienst.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid en is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de controlestandaarden is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer hier sprake van is.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Eindhoven, 4 juli 2024
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Annemarie Kros

A.C.M. Kros RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2023 van omgevingsdienst Haaglanden

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 4 juli 2024, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat
 - de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet, in alle van materieel belang zijnde aspecten, rechtmatig tot stand zijn gekomen.
- Het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing van de omgevingsdienst.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de omgevingsdienst.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de omgevingsdienst in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Ook het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereed twijfel zou kunnen bestaan of de omgevingsdienst haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de omgevingsdienst financiële risico's niet kan opvangen.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de omgevingsdienst, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de omgevingsdienst. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.